

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII. Telefon št. 2552. Ljubljana, v torek, dne 31. decembra 1929. Telefon št. 2552. ŠTEV. 152.

Ob Novem letu!

Poslavljajoč se lani od neveselega jubilarnega leta zapisali smo na tem mestu:

«Ko stopamo čez prag novega leta, imamo samo eno iskreno željo, da nam prinese novo leto premirje v notranji borbi, da preneha kriza pameti, ki ogroža velike pridobitve, ki so bile tako težko kupljene z milijoni dragocenih življenj. Naše trdno upanje je, da bo v novem letu pričela nova era v skupnem življenju treh bratov jugoslavenskega naroda, lepša, mirnejša in srečnejša od prvega desetletja naše zajednice.»

Takrat nismo slutili velikih dogodkov, ki so se bližali.

Na večer, ko zasije na nebu zvezda vodnica Treh kraljev se je izpolnila naša želja. Kraljev manifest je proglasil novo ero. Narod se je oddahnil in razumel njegove velike besede:

«Iskati moramo novih metod dela ter pripravljati nova pota.»

To je bil evangelij, s katerim smo šli v novem letu na delo. Leto dni je kratka doba v življenju posameznika, povsem neznatna pa v življenju naroda. Nemogoče je v enem letu zgraditi vse, kar potrebuje naša mlada država, nemogoče je tudi popraviti in nadomestiti ono, kar se je poprej čela desetletja oviralo, onemogočalo in kvarilo. Vsi smo si tega svesti.

Toda storjen je velik začetek, ki je po narodnem pregovoru že sam po sebi polovica dela. Jasno so začrtane smernice, trdno odločena volja, ki mora zato tudi voditi k uspehu.

Poteka prvo leto nove ere razvoja naše mlade države. S samozavestjo in ponosom v srcu, da smo premagali težko krizo in krenili na pravo pot, praznujemo prvo obletnico. Celo leto je bilo posvečeno plodnemu delu. Niz kulturnih, gospodarskih in socialnih zakonov je začrtal jasne cilje stremljenju mlade generacije, ki jih navdaja čist idealizem in požrtvovalnost do svoje domovine. V omajene vrste se je zopet vrnilo trdno zaupanje, veselje do dela in ustvarjanja. Z zadovoljstvom motrimo zato potek starega leta.

Dalekosežna upravna reforma, ki je izvedena v zadnjih mesecih, je uresničila naše dolgoletne želje. Vzbuja nam zato najlepše nade za bodočnost. Vendar problem naše javne uprave, ki ga lahko označimo kot najgloblji problem naše države, ostaja prejkoslej na prvem mestu na dnevnem redu. Potrebna bodo še dolga leta podrobnega organizatornega dela, da dospemo do one zavidne višine, ki jo vsi iskreno želimo in potrebujemo. V naši gospodarski politiki smo napravili v preteklem letu mogočen korak napredka na konsolidaciji razmer. Donošeni so najvažnejši osnovni gospodarski zakoni, uresničen dober del zahtev gospodarskega sveta. Pripravljajo se še nadaljnji važni gospodarski zakoni, ki bodo ustvarili predpogoje mirnega gospodarskega dela in napredka in dali enotne smernice našemu bodočemu razvoju. Priznavamo, da je sprejetje samih zakonov še le pričetek dela in da najtežje naloge še le pridejo, ko bo treba program, ki ga vsebuje zakon, oživotvoriti in uresničiti idealne smotre, ki jih je imel zakonodajec.

Plodna letina in bogata žetva ste obilno poplačali trud poljedelca. — Ustvarjajo nam najboljše upe, da bomo po treh slabih letinah zopet dosegli aktivno trgovinsko bilanco. Toda uspeh vnovčenja naše žetve ni niti malo zadovoljiv. Široke plasti prebivalstva so prejele za svoje pridelke komaj toliko, da s težavo nakupujejo najnujnejše življenjske potrebščine. Potrebna je nujna in trajna pomoč. Tako je prišlo do uzakonitve obsežnega programa dela za povzdigo našega poljedelstva, našega sela, ki je temelj našega gospodarstva. Od položaja poljedelca je odvisen promet v trgovini in tudi v velikem delu obrtništva in industrijske proizvodnje. V naših krajih so letošnje leto najtežje občutili sadjarski in hmeljarski okolishi, kjer producenti niso mogli za svoje proizvode doseči niti polovice lastne cene.

Kritične spomladanske mesece, ko je bila pozna zima umrtvila ves promet in produkcijo, smo srečno prestopili. Velike škode, ki jih je povzročil mraz, so popravljene in pozabljene. Industrija in obrt je dosegla poleti v skoro vseh strokah brez izjeme intenzivno zaposlenost in zadovoljive rezultate. Vsi znaki kažejo, da smo v železniškem prometu lani premagali vrhunec neprimlik in težav, s katerimi smo se v povojnih letih borili in se letos že povzpeli do urejenjeh razmer. Nočemo s tem reči, da zakrivamo oči pred mnogobrojnimi nedostaki, ki jih še povsod opažamo, vendar moramo priznati, da so se razmere obrnile bistveno na bolje. Treba bo še veliko naporov, da se povzdigne kvaliteta dela. Mnogo bo odvisno od bodočega zakona o organizaciji prometa, ki naj unese v vrste železničarjev pravega duha in jih oslobodi morečih materijelnih skrbi,

ki tarejo danes marsikaterega v težki in naporni službi.

Za našo zunanjo trgovino je ustvarjena matica v novem zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. Zadnje dni leta je pričel novi zavod z organizatornim delom. Obširen, vsestranski in bogat program dela, ki naj ga izvrši novi zavod. Tudi materijelna sredstva so mu zasigurana in mnogo koristnega se bo dalo z njimi ustvariti. Že sama pravilno izvedena organizacija informativne službe bo za naše gospodarstvo nedvomno neprecenljive koristi. Praktično propagandno delo zavoda bo pomagalo, da spozna daljni svet produkte našega dela, spretnost naših rok in domnost naše tehnike. Gospodarski krogi imajo ves interes, da nov zavod podpirajo, da jim bo mogel nuditi one koristi, ki jih upravičeno pozneje od njega pričakujejo.

V bodočem letu bo treba izvesti dalekosežno reformo javnih financ. Banovine, ki so po zakonu dobile izrazito gospodarski delokrog bodo mogle zadostiti svojim mnogobrojnim nalogam le tedaj, ako se jim stvari predpogoje, da pridejo do zadostnih finančnih sredstev. Bodoči proračun banovin stoji v sredini splošnega interesa. S sredstvi, ki so jih jim nudili sedanji oblastni proračuni in proračuni velikih županstev, ne bo mogoče zadostiti velikim nalogam in neodložljivim potrebam, ki jih stavi nanje sedanja doba. Od finančne fundacije banovin pa bo odvisen njih gospodarsko-političen pomen in njihova bodoča vloga v našem gospodarskem življenju. Cel niz vprašanj se suče okrog tega prevažnega problema in želimo le, da bi ga novo leto srečno rešilo.

Želimo, da se nadaljuje pričeta pot intenzivnega dela na gradbi mogočne stavbe Jugoslavije, da bi mogli ob koncu prihodnjega leta gledati nazaj z enakim zadovoljstvom kot letos.

Ivan Mohorič.

Srečno in zadovoljno Novo leto želi svojim naročnikom, inšerentom in vsem prijateljem

Trgovski list

Gospodarski problemi leta 1930

Reparacije — premirje — gospodarska zakonodaja — javna dela.

Govoriti moremo seveda le o onih problemih, ki se že jasneje črtajo na obzorju in ki jih dogodki zadnjih mesecev postavljajo v ospredje javnega interesa. Po vseh izgledih bo leto 1930 leto naporenega dela in bo zahtevalo od vseh institucij, ki se bavijo kot interesna zastopstva z gospodarsko politiko, mnogo truda.

Od zunanje političnih vprašanj nas zanima v prvi vrsti vprašanje vzhodnih reparacij in carinskega premirja. Že prve dni januarja se sestane v Haagu reparacijska konferenca, katere sklepi bodo za naše državne finance eminentne važnosti. Njej bo sledilo sredi januarja zasedanje sveta Društva narodov, na katerega dnevnem redu se nahaja vprašanje carinskega premirja. Izgleda, da ima večina držav interes, da se razprava o tem vprašanju po možnosti odgodi na poznejšo dobo in še ni gotovo, ali in v koliko bodo v tem uspele. Če pride do tega, da se najde ena ali druga oblika mednarodnega sporazuma o carinskem premirju, bo to brezdvomno pomenilo popoln preokret naše gospodarske politike. V tem primeru

bodo ostale vse trgovinske pogodbe do nadaljnjega v veljavi in nove pogodbe se bodo lahko sklepale na popolnoma drugi bazi, kakor dosedaj. To je za nas posebno važno, ako pomislimo, da je veljavnost trgovinske pogodbe z Nemčijo potekla 20. decembra, pogodbe z Grčijo pa že 1. novembra t. l. in se jih lahko z vsake strani vsak čas odpove.

Od obeh imenovanih konferenc bo tudi odvisno, kako se bo nadalje razvijala v glavnih smereh kontinentalna gospodarska politika, katere uplivu se tudi naše gospodarstvo ne more odtegniti.

Notranje gospodarsko delo obeta biti zelo temeljito in obsežno. Če pomislimo samo na revizijo socialne zakonodaje, ali na revizijo carinske politike, odnosno na revizijo železniških tarif, ali pa na izvedbo zakona o pospeševanju poljedelstva — vsako od navedenih vprašanj je problem zase — ki globoko zasaja v življenje posameznika in v tok gospodarske podjetnosti celih krajev. Z veliko nestrpnostjo pričakujemo nov zakon o samoupravnih financah, revizijo taks-

nega zakona in načrta za finansiranje banovin.

Široki se zdijo ti problemi posamezniku, ki želi v svojem obratu le mira, izbegava vsako motenje in se ne more posvečati splošnim vprašanjem gospodarske politike. Toda efekt vsega čuti ipak povsod, ga vidi v svoji bilanci, opaža v svojem prometu, v porastu in padanju produkcij. Ne-pojmljivi se mu zdijo včasih pojavi, katerih kavzalne zveze ne more najti in mnogo kompromisov, ki jih je bilo treba v javnem interesu skleniti, mu je in ostane nerazumljivo. Težavno mu je prilagoditi se izpremembam in z nevoljo mrmra, ko včasih dolgoletna prizadevanja še vedno ne vodijo do pravega uspeha. Vsega tega se vodilni krogi v stanovskih organizacijah in interesnih zastopstvih predobro zavedajo. Svesti so si tudi odgovornosti in pomembnosti sedanje dobe v našem gospodarskem razvoju ter sprejemajo drage volje vso težino dela nase.

Neodložljivo nujno vstopa v ospredje za bodoče leto problem javnih del. Postojajo naša kulturna, socialna in gospodarska potreba, ki se ji ne moremo več izogniti. Tehnična in finančna organizacija teh velikih del bo preizkušnja zrelosti, ki jo moramo položiti. Tu ne smejo malenkostni ozirj osebni koristi ali nasprotstev onemogočiti, da bi se izvedlo to, kar je neobhodno potrebno in kar naj pri-nese našem gospodarstvu novega pol-leta.

Želimo, da ustvari novo leto raz-položenje, ki je potrebno, da se bodo pomembna dela, ki nas čakajo, mogla uspešno izvršiti in dokončati.

JUGOSLAVIJA KONKURIRA S POLJSKO V UVOZU PRAŠIČEV V AVSTRIJO.

Po avstrijskih statistikah — so se izvršile v uvozu prašičev iz Poljske v Avstrijo spremembe: I. polletje 1928 lažje blago 268.000 kosov, težje blago 22.700 kosov; I. polletje 1929 lažje blago 168.000 kosov, težje blago 62.000 kosov. V prvem slučaju torej padec za 100.000 kosov, v drugem prirastek za 39.300 kosov. Glede težkega blaga je sedaj v avstrijskem importu prašičev Poljska na prvem mestu; dvig uvoza v tej kategoriji je posledica oprostitve od carine za prašiče večje teže in zvišanje carine za prašiče v teži do 100 kg. Glede vrednosti je bil poljski uvoz v Avstrijo sledeči: I. polletje 1928 36.100.000 šilingov, I. polletje 1929 36.700.000. V tretjem četrtletju se je pa vrednost eksportirane-ga blaga za Poljsko neugodno oblikovala, ker je v tej dobi eksport iz Ogrske in Jugoslavije zelo narasel in je na cene pritisnil.

PREMESTITEV CARINSKIH ODDELKOV.

Vseh šest v Vojvodini obstoječih carinskih oddelkov je bilo po odredbi finančnega ministrstva podrejenih neposredno beograjski finančni direkciji. Dosedanji carinski oddelci v Dubrovniku je bil premeščen v Split, oni v Sarajevu pa v Zagreb. Pri beograjski finančni direkciji ni bilo doslej nobenega carinskega oddelka. Delokrog pri finančnih direkcijah obstoječih carinskih oddelkov so izdatno razširili; predvsem imajo carinski oddelki pravico razsodbe v vseh carinskih kazenskih zadevah nad 500 Din. Sedeži carinskih uradov v Vojvodini so bili: Subotica, Beždan, Novi Sad, Kikinda, Vršac in Bela Crkva.

O občinskih proračunih.

Od večih strani smo dobili obvestila, da so občine sestavile in ponekod že tudi razgrnile proračune za leto 1930. Na razna vprašanja, kakšni predpisi, odnosno roki veljajo za občinske proračune, opozarjamo na navodila za sestavljanje, predlaganje, pregledovanje občinskih proračunov, katera je izdal minister za finance z naredbo z dne 17. novembra 1927 D. R. br. 161.800. Po teh navodilih morajo občine priložiti razgrnjenemu proračunu med drugim končni račun za minulo leto. Ker pa se more končni račun sestaviti šele po pretoku leta, je rok za sestavljanje proračuna primerno podaljšan. Občinsko starišinstvo je dolžno predložiti proračun občinskemu odboru šele do dne 1. marca vsakega leta, občinski odbor pa ga mora pretresti in rešiti najkasneje do konca meseca marca vsakega leta. Da se kljub temu omogoči redno gospodarstvo, se vrši budgetiranje, dokler se proračun ne odobri, po dvanajstih iz prejšnjega proračuna, to je, mesečno se sme trošiti dvanajsti del proračuna za minulo leto. Budgetiranje po novem proraču-

nu se sme vršiti šele od dne, ko občina prejme odobreni proračun. S temi roki v zvezi so tudi roki za šolske proračune, ki se morajo po odobritvi oblastnega šolskega odbora priložiti občinskemu proračunu. Po uredbi z dne 2. maja 1927 O. N. br. 28.038 (Uradni list št. 55 iz leta 1927) sestavi krajevni šolski odbor vsako leto proračun za vzdrževanje šole v prihodnjem šolskem letu ter ga pošlje oblastvenemu šolskemu odboru v odobritev koncem meseca decembra. Skupna vsota odobrenega šolskega proračuna se mora postaviti kot posebna postavka v proračun občine z napisom: »za vzdrževanje šole po odobrenem šolskem proračunu. Določilom te uredbe se ne more vsreči, dokler ni odobren šolski proračun, vsled česar je bilo potrebno, da se tudi iz tega razloga podaljša rok za sestavo in razgrnitev občinskega proračuna.

Z ozirom na te predpise so bili vsi do sedaj razgrnjeni proračuni pomanjkljivi, ker jim ni bil priložen cbracun, odnosno odobreni šolski proračun.

Revizija zakona o taksah in ureditev samoupravnih financ.

(Iz poročila zborničnega konzulenta Frana Žagarja na plenarni seji Zbornice za TOI v Ljubljani dne 18. decembra 1929.)

Program izenačenja finančne zakonodaje se v zadnjem času postopoma, pa dosledno izvaja. Za izenačenjem neposrednih davkov v letu 1928 smo dobili v letu 1929 nov trošarinski zakon, ki izenačuje trošarine na vino in žganje in izpolnjuje v tem oziru davne želje gospodarskih krogov. Hkratu zadovoljivo urejuje vprašanje izmere oblastnih in občinskih trošarin, ki je dalo gospodarjem toliko povoda za upravičene pritožbe. V ostalem vsebuje tudi novi trošarinski zakon gotove trdote, omenjamo samo vprašanje registrov in trošarine proste žganjekuho, upamo pa, da bodo odločujoči faktorji tudi ta vprašanja spravili v pravi sklad z interesi in potrebami gospodarstva.

Nadalje se nam obeta nov zakon o državnih monopolih, revizija zakona o taksah in resno se pripravlja tudi zakonita ureditev samoupravnih financ. Revizija zakona o taksah in zakonita ureditev samoupravnih financ dobivata že konkretne oblike in zbornica je bila pozvana, da stavi o teh vprašanjih svoje predloge.

Glede taks je bilo izenačenje izvedeno z zakonom z dne 27. junija 1921 na ta način, da so se predpisi o taksah iz bivše kraljevine Srbije razširili na vso državo. Z nadaljnjim zakonom z dne 25. oktobra 1923 so se ti za celo državo veljavni predpisi deloma izpremenili in dopolnili. Navzlic temu pa izenačenje še danes ni popolno, ker se na primer pri nas še danes pobirajo neposredne pristojbine dedne pristojbine, pristojbine za službene pogodbe itd. po bivših avstrijskih zakonih.

Osnova sedaj veljavnega zakona o taksah po fiskalni obremenitvi kaže, da je bila odmenjena tvoriti eno glavnih opor državnih financ. Tehnično in vsebinsko vstreza ta osnova elementarni socialni strukturi mlade stremeče agrarne države z velikimi finančnimi potrebami. Posebno karakterizira to osnovo obilica taks, ki imajo povsem značaj samostojnih davščin. Med te spadajo prometne, vesele, točilne in luksuzne takse.

Osnova sedaj veljavnega zakona je ob svojemčasem uveljavljanju morebiti vstrezala tedanjim prilikam na področju, za katero je veljala. Dejstvo pa, da so se prilike tekom časa izpremenile in da pomenja sedaj veljavni zakon o taksah v primeru z zakonom, po katerem so se takse pri nas preje pobirale, odločno korak nazaj, je logično vodilo do enodušne zahteve gospodarstva, da se zakon o taksah novelira in prilagodi izpremenjenim prilikam.

Nekatere trdote zakona o taksah so se tekom časa ublažile z določili

raznih finančnih zakonov. Navzlic tem ublažitvam vsebuje zakon še vedno trdote, ki so še danes v veljavi. Med te spada povprečno jako visoka izmera nekaterih taks in razne perijodične takse z značajem samostojnih davščin. Spričo tega je zbornica predlagala, da se nekatera taksna bremena, koja po svoji izmeri preobčutno obremenjujejo gospodarstvo, opuste, znižajo ali izpremenijo. Med taksami, ki naj se po predlogu zbornice znižajo, so razne administrativne, carinske in sodne takse. Med drugimi smo predlagali, naj se preuredi takse na reklamo, opuste takse na sezname o službenih prejemkih privatnih nameščencev in na gostilniške račune in uveljavi taksna prostost trgovske korespondence vsaj pogojno. Nadalje smo predlagali preureditev dopolnilne prenosne takse, ukinitve posebne takse na kupone in dividende, znižanje takse za ponudbe pri ofertalnih licitacijah, preureditev takse za tekoče račune, znižanje taks za trgovska izpričevala, za prijavo obrtov, za sodno protokoliranje itd. Izmed perijodičnih taks smo predlagali ukinitve točilnih taks in preureditev taks na vozila po netto obratni teži avtomobilov, odnosno znižanje, kolikor prihajajo v poštev fijakerski in polfijakerski vozovi. V sporih med finančno upravo in stranko glede vrednosti nepremičnin ali premičnin smo se izrekli za sodno cenitev, ki nudi sigurnejšo bazo nego sedanji način ocenjevanja prometne vrednosti potom občinskih organov, ki nimajo vedno vseh pogojev za pravilno ocenjevanje predmetov, ki prihajajo v promet le od slučaja do slučaja.

Glede kazni je zbornica predlagala, naj se finančnim oblastvom v zakonu nudi možnost, naloženo kazen primerno znižati vsaj v primerih, v katerih ni v polnem obsegu dokazan dolus, ampak se more prestopok smatrati več ali manj samo za površnost ali nepazljivost.

Finančna uprava je do sedaj dosledno odklanjala znižanje taks, dokler se ne izenačijo neposredni davki. Ta predpogoj za revizijo in znižanje taks je sedaj podan.

Z zakonom o neposrednih davkih, po katerem se davki letos prvič odmerjajo, so se neposredni davki za celo državo izenačili na način, ki brez dvoma nudi finančni upravi garancijo, da se bo donos neposrednih davkov napram dosedanjemu donosu bistveno izboljšal. S tem je dana možnost, da se vsaj najostreje trdote taksne zakonodaje brez ogrožanja fiskalnih interesov države primerno znižajo in tako upoštevajo želje in potrebe gospodarstva. Položaj, kakršen je, je

trajno nevzdržen in prav je, da na današnji seji posebno podčrtamo nujno potrebo, da se zakon o taksah čimpreje novelira v smislu predlogov gospodarskih korporacij.

Drugo važno vprašanje, s katerim se je zbornica pečala izza zadnje plenarne seje, je vprašanje zakonite ureditve samoupravnih financ. Za ureditev tega vprašanja je poslalo ministristvo za finance zbornici vprašanja med drugimi glede doklad na državne davke, glede trošarin, glede samostojnih davščin in glede taks.

Glede doklad na državne davke je zbornica izjavila, da ni ne v interesu gospodarstva, še manj pa v interesu države, da se praviloma polaga v avtonomnem gospodarstvu glavno težišče ravno na doklade na neposredne davke. Obremenitev državnega davka po samoupravnih dokladah mora biti znosna, da v preizdatni meri ne izerpava plačilne zmožnosti davkoplačevalcev in ne ovira in onemogoča razvoja in napredka gospodarstva. V ta namen je med drugim nujno potrebno, da se doklade na neposredne davke, posebno na obe pridobnini, maksimirajo, tako da nikdar in pod nobenim pogojem ne smejo presegati 100% svoje osnove. Ako se maksimiranje ne izvede, je potrebno, da se uveljavi načelo, da se smejo doklade na neposredne davke pobirati na vse davčne vrste v enakem odstotku, brez ozira na to, je-li podstava večja ali manjša.

Glede samoupravnih trošarin smo se ravnali po načelu, da ne smejo biti dopustne trošarine, ki podražujejo življenje, ovirajo pravilno razdelitev življenskih potrebščin, vstvarjajo lokalni protekcionizem in trošarinske meje, ovirajo produkcijo in onemogočajo poedinim produktom izvoz v inostranstvo. Na predmete, na katere bi se dovolilo pobirati samostalno trošarino, naj bi ta ne presegala 1% prometne vrednosti obremenjenega predmeta.

Samostalne davščine naj se po možnosti omeje. Brezpogojno se morajo opustiti samostalne davščine na predmete izvoza iz ene banovine v drugo ali v inozemstvo, posebno pa davščine, ki bi obremenjevale objekt, ki je že zadet po taki državni taksi ali državni trošarini, ter davščine na sredstva porizvodnje, pa naj gre za sirovi material ali za mašinerijo in pogonsko silo, n. pr. na premog, električno strujo itd. V splošnem naj velja načelo, da se nalagajo samostalne davščine samo na predmete lokalnega konzuma, ker imajo banovine in občine na razpolago druge predmete, katere morejo brez škode za gospodarstvo obremeniti, na primer trošarine prosto žganjekuho.

Pobiranje samoupravnih taks naj se dovoli samo občinam. Vprašanje občinskih taks je v Dravski banovini kolikor toliko zadovoljivo urejeno in bi bilo umestno, da se na enak način uredi tudi v novem zakonu.

V svoji izjavi smo nadalje podčrtali, da prevzemo nove banovine izdaten del delokroga državne uprave. Posebno tehtne so naloge glede pospeševanja kmetijstva, za vzdrževanje cest in upravo zdravstva. Banovine bodo za uspešno izvrševanje svojih nalog potrebovale izdatne dohodke, katerih si ne bodo mogle pribavljati samo z doklado na državne davke in samo s samostalnim davščinami, temveč je že sedaj jasno, da jih bo morala država za posle, katere je oddala, v izdatni meri dotirati s predkazili iz državnih sredstev.

Za predkazilo prihajajo v prvi vrsti v poštev zemljarina in zgradarina ter vse državne trošarine. Od državnih trošarin na vino, pivo, žganje in špirit naj bi banska uprava predkazala občinam primerno tangento za kritje njihovih potrebščin. Tangenta naj bi se določala izključno po gospodarski moči, to je po višini v dotični občini v predloženem davčnem letu predpisanih neposrednih davkov, upoštevajoč zraven tudi gostost prebivalstva.

* * *

BOLJSE IZVOZNE RAZMERE ZA ŽIVINO IZ JUGOSLAVIJE.

O mednarodni konferenci blagovnega prometa v Münchenu smo že poročali. Jugoslovanskim zastopnikom se je posrečilo, da so dosegli za izvoz živine preko Maribora v Avstrijo in preko Dževdželije in Bitolja v Solun in sploh v Grško važne spremembe v železniškem prometu. Tozadevne železniške direktorije so dobile nalog, da pristojne faktorje o novih olajšavah obvestijo.

* * *

ZADRUGE ZA REJO PRASICEV V VOJVODINI.

V Novem Sadu se je vršilo 23. decembra zborovanje nemških poljedelskih zadrug v Vojvodini in so razmoltrivali vprašanja uvoza plemenskih prašičev iz Nemčije. Uvoz naj bi se vršil na kredit proli odplačilu in nalura v leku dveh let. V zvezi s tem uvozom naj se ustanovijo za dvigo reje in za izvedbo posojlne kupčije posebne zadruge. Načrt so splošno živahno odobraval. Zlasti so se tudi zedinili glede zavarovanja uvožene plemenske živine v dveletni kreditni dobi. Sklenili so, da bodo z naročili takoj pričeli in da bodo nemudoma pričeli ustanavljati krajevne zadruge za prašičerejo in za prodajo tozadevnih izdelkov, s centralno zadruho v Novem Sadu.

* * *

IVOZ SOLI V JUGOSLAVIJO.

Upravni odbor Samostojne monopolne uprave je sklenil, da smejo one industrije prekajenega mesa, ki ne morejo uporabiti od monopolne uprave jim dobavljenih vrst soli, uvoziti potrebno množino pripravne soli v denaturiranem stanju iz inozemstva. Za vsakih 1000 kg importiranega blaga morajo plačati 150 dinarjev monopolne takse.

* * *

ZAGREB IN BEOGRAD V MEDNARODNEM ZRAČNEM PROMETU.

Na mednarodni konferenci za zračni promet v Berlinu so sklenili, da se odpre v pomladi nova zračna črta Berlin—Beograd preko Zagreba ter da se ta črta pozneje podaljša preko Skoplja do Soluna. Dalje so sklenili, da bodo vozni čas na progi Berlin—Pariz skrajšali za eno uro. Na novo so vpeljali črto Bordeaux—Budimpešta. Kot zimski čas velja čas od 1. decembra do 28. februarja.

* * *

POPOLNA SPREMENBA V AVSTRIJSKEM EKSPORTU.

Seznam avstrijske zunanje trgovine v prvih treh četrtletjih leta 1929 dokazuje na novo, da se pričinja avstrijski eksport vsled zapore nasledstvenih držav proli avstrijskemu eksportu in vsled otežkočenja, ki ga ima prodaja avstrijskega blaga tudi v Nemčiji, usmerjali v popolnoma novo smer. Avstrijski eksport v Nemčijo je padel v omenjeni dobi na 254 milijonov šilingov, dočim je narasel eksport v prekomorske dežele na 173 milijonov šilingov. Dočim je na eni strani avstrijski eksport v Ogrsko, Jugoslavijo in Poljsko samo še majhen del tega, kar je bil še pred tremi ali štirimi leti, se je od leta 1927 do 1929 eksport v U. S. A. skoraj podvojil, v Britansko Indijo pa potrojil. Enak dvig zaznamuje tudi eksport v Egipt, Argentino, Britansko Afriko, Avstralijo, Chile, Colombio, Kanado, Sirijo in Uruguay. Nasprotno pa je zelo padel eksport v Japonsko, Kilajsko in Nizozemsko Indijo, in sicer vsled tam nastalih novih tovarn.

Vinski trg v Sloveniji se je v zadnjem času precej poživil, zlasti okoli Ljubljane in v Slovenskih goricah. Kol kupci nastopajo gostilničarji in trgovci iz Avstrije. Iščejo se najboljše vrste. Zaloge so že precej zredčene.

Jugoslovanski pridelovalci sladkorne pese so sklenili, da v bodočem gospodarskem letu ne bodo vzeli od sladkornih tovarn nobenega predujma več, s čimer ne bodo imeli proli tovarnam nobenih obveznosti. Poljedelski minister se naproša za posredovanje, da letos cena za sladkorno peso ne bo padla pod 35 Din za 100 kg.

Zavod za pospeševanje naše izvozne trgovine.

Sej na novo osnovanega zavoda za pospeševanje naše izvozne trgovine je dopisniku zagrebških »Novosti« o nalogah zavoda, katerega osnavlja, podal med drugim sledeča pojasnila:

Na konferenci gospodarskih zbornic v Osijeku v letu 1928. se je obširno razpravljalo o vzrokih in posledicah nazadovanja naše izvozne trgovine iz leta 1926. in o možnosti, kako bi se mogel naš izvoz dvigniti, kako bi se mogla naša zunanja trgovina okrepiti in kako naj bi se dobila za naše blago nova tržišča. Gospodarske zbornice so na tej konferenci zahtevale, da se posveti vprašanju gospodarske propagande čim večja pozornost, posebno v tem zmislu, da se delo za propagando naše gospodarske moči v inozemstvu in za proučevanje zunanjih tržišč poveri za to določeni centralni organizaciji, osnovani na bazi čim tesnejšega sodelovanja med državnimi oblastmi in zbornicami. Ta v tej obliki stavljen zahteva naših zbornic se v političnih prilikah leta 1928. ni uvaževala, pač pa je dobilo šele po manifestu našega ljubljenskega vladarja z dne 6. januarja 1929 svojo konkretno obliko.

Glavna naša naloga je torej, da proučimo naše pozicije in ocenimo naše izgleda za bodočnost, kako bi se pravčasno mogli v borbi porabiti naše rezerve, da zavarujemo in kasneje trajno uživamo sad svojih trudov. Gospodarska tekma ni ničesar drugega nego ostra borba, v kateri je krepkejšemu, boljše in solidnejše organiziranemu zagotovljen uspeh, dočim slabjši podleže. To je naravni zakon. Dolžnost državnih oblasti pa je, da ljudi od svoje strani ustvarijo pogoje za čim uspešnejšo borbo njenega gospodarstva. V razumevanju te dolžnosti državne uprave je današnji minister trgovine in industrije osnoval novi zavod za pospeševanje zunanje trgovine in tako v okvirju svojega ministrstva postavil posebno institucijo, ki ima nalogo, da se briga za propagando naše gospodarske moči v inozemstvu na eni strani in da na drugi strani proučuje zunanja tržišča.

Delo in delokrog novega zavoda je jasno očitno v zakonu samem, način dela in organizacija zavoda pa je določena v pravilniku.

Delo novega zavoda bo usmerjeno na dve strani, na propagando domače produkcije in v spoznavanju domačih producentov s prilikami na zunanjih tržiščih.

Kakor vsak posamezni trgovec porablja reklamo, če hoče spraviti svoje blago v promet in dobiti kupca, mora tudi gospodarska produkcija države enako porabljati propagando, čeprav je način te propagande drugačen nego reklama privatnih podjetij. Najboljše sredstvo propagande je po dosedanjih izkušnjah razstavljanje blaga na sejmih in razstavah v inozemstvu. Te prireditve nudijo interesantom možnost, da si razstavljeno blago točno ogledajo.

Propaganda za domače gospodarstvo se mora voditi tudi potom informativnih poročil, brošur, reklamnih filmov, z dajanjem informacij o nabavnih virih, o stroških pošiljanja in carinjenja, o plačilnih pogojih, kreditiranju itd. Velik del tega propagandnega dela spada v delokrog naših konzularnih zastopstev v inozemstvu. Potrebno je, da se trgovski referenti naših konzulatov živo zanimajo za gospodarske prilike države, v kateri poslujejo, in da iz lasnega nagiba obveščajo novi zavod o vseh važnejših gospodarskih dogodkih. Enako nalogo imajo tudi naše pooblaščenice trgovske agencije v inozemstvu. Zavod bo vestno proučeval vsa zunanja tržišča in zabeleževal trgovske uzance, sestavljal seznam najvažnejših tujih uvoznikov in primernih agentov za naše blago. Preiskoval bo najboljše metode poslovanja na posameznih tržiščih in pogoje za plačevanje in kreditiranje, način konkurence in možnost njenega pobijanja.

Jako važen bo tudi statistični odsek novega zavoda, ki bo zbiral statistiko o našem izvozu po domačih in inozemskih statističnih podalkih, jo predeloval, analiziral in praktično izkoriščal. Zavod bo dajal ustne in pismene informacije o vseh v njegov delokrog spadajočih

K bodočemu proračunu banske uprave.

Vsakdo, ki se aktivno udeležuje v našem gospodarskem življenju, ima ob novem letu le eno željo, da bi si gospodarstvo po dolgih letih, v katerih se mu ni posvečalo zadosti pozornosti, ustvarilo pogoje za normalni razvoj in napredek. Politika prvih desetih let po osvoboditvi se je brigala v prvi vrsti za politične cilje, za gospodarstvo pa le v toliko, kolikor je moglo ali moralo služiti političnim ciljem. Zadnje leto se je položaj v tem pogledu izdatno izboljšal. Vlada je mogla brez ozira na levo in desno v polni meri upoštevati potrebe gospodarstva. Veliko se je trudila, da izpolni želje gospodarstva, bodisi v legislativnem, bodisi v administrativnem pogledu. Na uresničenje marsikaterih želje in potrebe bi gospodarstvo moralo čakati morebiti še leta in leta, če bi se položaj ne izpremenil.

Ob nastopu pa je nova vlada prevzela dedščino prejšnjih parlamentarnih vlad v obliki raznih zakonov, ki posegajo globoko v interese gospodarstva s svojo občutno obremenitvijo, ki kvarno vpliva na napredek in razvoj našega podjetništva. Fiskalno obremenitev ostre še razne dajatve za samouprave. V tem pogledu se v novem letu marsikaj izpremeni, ko se začno izvajati proračuni banovin, ki se šele sestavljajo.

Banovine bodo za kritje lastnih potrebščin pobirale doklade na državne neposredne davke, razne samostojne

davštine itd. Dokler se proračuni ne sestavijo, je presoja, ali in v koliko se bodo bremena ublažila ali zvišala, golovo preuranjena. V krogih gospodarjev, ki si niso na jasnem, po kakšnih vidikih se sestavlja nov banovinski proračun, se pojavlja v tem oziru vsaj za enkrat še neupravičen pesimizem, ki se izraža v bojznosti, da bodo bremena bodočega leta večja nego so bila bremena preteklega leta.

Nikakor se ne dá tajiti, da so potrebe naše trgovine velike, da so za kritje velikih stroškov potrebna tudi izdatna sredstva. Zaupati pa smemo, po našem mnenju, uvidevnosti merodajnih krogov, da bodo znali obremenitev spraviti v sklad s plačilno zmoglostjo gospodarstva, ki v prvi vrsti nosi javna bremena.

Do sedaj obstoječe oblasti v Sloveniji v presoji plačilne zmoglosti prebivalstva nista enotno postopali in v svojih proračunih nista zadostno upoštevali gospodarske moči prebivalstva, ki naj pokrije proračunske potrebeščne v raznih davki in davštini. Ta napaka bo samoobsejni odpadla, ker se bo sestavljal novi banovinski proračun za celo banovino. Navzlic temu pa smatramo za potrebno in upamo, da bodo to uvideli tudi odločujoči krogi, da zaslišijo pred končno redakcijo proračuna, posebno v pogledu kritja, gospodarske kroge, da povedo o načinu in izmeri kritja svoje mnenje.

SPOJITEV GOSPODARSKIH LISTOV.

Zveza agronomskih društev je sklenila, da bo spojila v en sam list »Agronomski Glasnik« imenovan, lista »Agronomski Pregled«, doslej glasilo Zveze jugoslovanskih agronomov v Beogradu, in »Gospodarska Smotra«, doslej glasilo agronomskih zvez v Zagrebu. Novi list bo mesečnik in bo obravnaval poleg splošnih agronomskih vprašanj v prvi vrsti stanovska vprašanja. Od časa do časa bo izšla še »Gospodarska Smotra« z izključno poljedelsko vsebino. Nameravane so tudi posebne publikacije o gotovih predmetih. Poljedelski minister je dovolil, da se agronomi glede plač izenačijo z upravnimi uradniki; agronomi so zahtevali izenačenje z onimi uradniki, ki so najboljše plačani.

agendah potom časopisja ali potom brošur, pozneje pa tudi v lastnih periódicnih publikacijah.

Zavod bo nadalje sestavljal in potem stalno popolnjeval odresar naših izvoznikov, uvoznikov in industrijalcev. Med publikacijami, katere predvideva zakon, zavzema važno mesto »Godišnjak«, v katerem se bo objavljala pregledna slika splošnega gospodarskega, finančnega in specijelno trgovinskega položaja naše države.

Vse poslovanje zavoda bo koncentrirano v njegovih strokovnih sekcijah, preko posvečevalnega odbora, v katerem bodo zastopana vsa gospodarska ministrstva in vse gospodarske zbornice ter druge institucije gospodarskega značaja, pa bo imel zavod slike z našim domačim gospodarstvom. V tesnem sodelovanju z našim domačim gospodarstvom, s konzularnimi zastopstvi in s pooblaščenimi trgovinskimi agencijami bo zavod skušal, da izvršuje svojo po zakonu določeno nalogo v dobrobit našega narodnega gospodarstva.

JUGOSLOVANSKI PRIDELEK OPIJA LETA 1929.

Po podalkih Beograjske Industrijske zbornice je prinesla letošnja opijeva produkcija nekaj nad 30.000 kg surovega opija, dočim so pridelali v prejšnjih letih redno ca. 150.000 kg. Vzrok tega izrednega nazadovanja je hudi mraz v pretekli zimi. Mislijo, da bo produkcija letos dosti večja od lanske in da bo padli sneg opijeve nasade varoval pred suhim mrzom.

SVETOVNI ŽITNI PRIDELEK L. 1929.

Zadnje številke o žitnem pridelku iz vsega sveta kažejo pri širih najvažnejših vrstah vseskoz manjši znesek kot lani. Pridelek pšenice je nesel lani 942 milijonov meterskih slolov, letos 939, rž 239 in 237, ječmen 304 in 301, oves 516 in 475. Glavni padec je prinesel letos kanadski pridelek, ki je bil pri pšenici za polovico pod lanskim, pri ovsu in ječmenu pa tretjino.

Gospodarska prognoza za leto 1930 v Avstriji.

Po zadnjem poročilu Avstrijskega zavoda za konjunktorno raziskovanje gospodarski razvoj v preteklih tednih ni bil posebno razveseljiv. V večini panog gospodarstva in prav tako tudi v produkciji, v trgovini in prometu, se ugotavlja vidno nazadovanje in številke so po večini precej pod onimi za isto dobo lanskega leta. Na srečo so bili pa istočasno odstranjeni glavni viri političnega vznemirjenja in je nadalje napredovalo predvsem tudi olajšanje na denarnem trgu, tako da obstojajo izgledi za zboljšanje. Zlasti močno se pozna poslabšanje gospodarskega položaja v številu brezposelnih, kakor smo omenili že na drugem mestu. Konjunktorni zavod pa pravi, da more reči, da so izgledi za bližnji čas ugodnejši, kot je bilo to pred enim letom. Seveda je sedaj še prezgodaj, da bi se mogel napovedati rok, ko se bo zopet pričelo gibanje navzgor in pri najvažnejših gospodarskih panogah, ki so vključene v krivuljo splošnega kupčijskega poteka, bo treba računati s par meseci nazadovanja. A opravičeno je upanje, da bo — kot se to redno dogaja — olajšanje na denarnem trgu dovedlo do poživljenja na efektivnem trgu. Vsekakor ima, kakor je poročilo zavoda povdarjalo, že pred mesecem dni, sedaj borza najprvo šanso, in bo treba počakati, kdaj se bo tukaj javilo poživljenje. Šele potem se bo moglo upati, da bo novo ojačenje investicijskega delovanja pognalo v živahnejši potek tudi vse ostalo gospodarstvo.

Trgovina.

Za blago, ki gre preko Sušaka v Spanijo in njene kolonije, morajo biti fakture, izvirne svedočebe in ladijski dokumenti vidrani od izključno za to pristojnega španskega konzulata v Zagrebu.

Grozdja iz Smederova so izvozili v pretekli jeseni 1.100.000 kg v vrednosti 4.300.000 Din, torej 1 kg povprečno za 4 Din. Grozdje je šlo v prvi vrsti v Avstrijo, Češkoslovaško, Nemčijo in Poljsko.

Izvoz pšenice iz Jugoslavije je znašal do 1. decembra 54.000 vagonov, od koje vsote odpade en del na žito iz prejšnjega leta. Do istega dne je znašal eksport koruze 24.000 vagonov. Pšenice je za izvoz na razpolago samo še okoli 10.000 vagonov.

Jugoslovanska pšenica konkurira ogrski pšenici, in označajo ogrski interenti to kot posledico cenene ponudbe iz Jugoslavije. Cene so v Jugoslaviji precej nižje kot v Ogrski.

Francosko - jugoslovanska trgovska družba d. d. z osnovno glavnico 1 milijona dinarjev je bila ustanovljena v Beogradu. Doba 50 let, sedež Beograd.

Trgovska banka v Nišu je znižala delniško glavnico od 4 milijone na 1 milijon Din in jo je zopet zvišala na 5 milijonov Din.

Norveška banka je znižala obrestno mero od 5% na 4%.

Dunajska tvrdka Gerngroß je pripuščena k poslovanju v Češkoslovaški; sedež njene reprezentance je Praga.

Po zadnjem izkazu Nemške banke kurzira v Nemčiji za ca. 4580 milijonov mark bankovcev; njih krilje z zlatom znaša 49,5%, z zlatom in devizami skupaj pa 58,3%.

Rumunski banki Banca Marmaros in Societate Banca Romana se fuzionirata. Druga banka je podružnica Dresdenske banke. Vest o fuziji je povzročila v rumunskih finančnih krogih veliko osuplost.

Insolventne izgube Nemčije v letu 1930 so cenjene na eno milijardo mark. Tu pa še niso vštete obveznosti in izgube, ki so nastale gospodarstvu iz direktnih insolvent.

Za zakon o ustanovitvi in obratu inozemskih agentur v Jugoslaviji so zbrali v ministrstvu za trgovino in industrijo ves potreben material.

Generalno trgovačko a. d. se imenuje nova v Beogradu z osnovno glavnico 3 milijonov dinarjev ustanovljena trgovska družba, koje namen je pospeševanje produkcije in prodaje gotovih predmetov, v prvi vrsti opija in bombaža (Južna Srbija).

Iz naših organizacij

MERKURJEV PLES V LJUBLJANI.

Senzacija vsake plesne sezone je bila in ostane prireditelj tradicionalnega Merkurjevega plesa. Vršil se bo tega ples v soboto 11. januarja v veliki dvorani hotela »Union«. Prireditveni odbor je s predpripravami neumorno na delu, tako da bodo udeleženci prav prijetno presenečeni. Opozarjamo na prireditev že sedaj.

DRUŠTVO TRGOVSKIH POTNIKOV IN ZASTOPNIKOV ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI

vabi na VI. redni občni zbor, ki se vrši na dan Sv. treh kraljev, v ponedeljek, dne 6. januarja 1930 ob 9. uri v steklenem salonu restavracije na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Spored: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo revizorjev. 5. Določitev članskih prispevkov. 6. Volitev predsednika novega odbora. 7. Volitev 9 odbornikov, 2 preglednikov ter predsednika razsodišča. 8. Sprememba pravil. 9. Slučajnosti. — Vsled razmotrivanja naših zelo važnih stanovskih zadev apelira odbor na sigurno in obvezno udeležbo tega važnega občnega zbora.

TRGOVSKI GREMIJI! Z RAZŠIRJANJEM IN S PROPAGANDO ZA TRGOVSKI LIST POMAGATE NAJVEČ SVOJIM ČLANOM IN TUDI SEBI!

Gospodarski izgledi Jugoslavije ob začetku leta 1930.

Prorokovanje je, kot znano, nehvaležna stvar, tudi v gospodarskih ozi-rih. Seveda bi pa tudi praktični in trezni trgovci in gospodar rad vsaj približno vedel, kakšna gospodarska bodočnost se nam obeta. Bolj jasno, ko gledamo v bodočnost, tem bolje si lahko uredimo svoj gospodarski načrt; brez gospodarskega načrta pa ni nobenega pametnega in uspeh obetajočega gospodarstva.

Jugoslovansko gospodarstvo in jugoslovanske finance morejo pokazati v zadnjem času precej napredka. Povedali smo že, da so pravkar izšli uradni podatki o izvozu Jugoslavije v prvih enajstih mesecih in da je znašala njegova vrednost 7140 milijonov dinarjev proti samo 5870 milijonom v prvih enajstih lanskih mesecih. — Uvozni podatki še niso znani za vseh 11 mesecev, vendar moremo iz vseh znakov sklepati, da izkazuje bilanca že z zaključkom novembra majhen aktivum. Vse leto 1929 se bo gotovo zaključilo z aktivno trgovsko bilanco, in nihče ne more dvomiti, da je to jako ugoden narodnogospodarski moment.

Hitra prodaja dobre letine na plačila zmožne inozemske trge je dobro učinkovala. Posamezne gospodarske edinice pač niso imele rade močnega padca cen, narodnogospodarsko pa vseeno preostane dejstvo, da dobi naše poljedelstvo sploh povpraševanje in prodajne možnosti v inozemstvu. Ono mora svoje obratovanje intenzivirati, racionalizirati, standardizirati, poceniti; na kratko rečeno, ga mora dvigniti na največjo izmero mednarodne konkurenčne zmožnosti. Na ta način si bo sigurno zagotovilo veliko prodajo v inozemstvu. Popolna in smotreno-vztrajna izvedba zakonov za pospeševanje poljedelske ali sploh kmetijske produkcije bo pomagala, da se ta cilj doseže. Kakor vemo, je prav v teh dneh izšel zakon o pospeševanju živinoreje. Glede posameznosti se je ravno v letu 1929 zelo veliko razpravljalo in pisalo.

Industrija je dobila v letu 1929 močno pobudo. Zanimanje velikih angleških in ameriških industrijskih finančnih skupin za jugoslovansko rudarstvo se bo v letu 1930 gotovo še pokrepilo in bo prineslo milijonske

in milijonske vrednosti. Novi rudarski zakon mora biti hitro in končno veljavno rešen; to je tudi možno, zlasti še, ker so tako delavci, kot delodajalci zavzeli glede tega zakona že natančno stališče.

Lesna industrija ostane eden glavnih stebrov industrijskega razvoja Jugoslavije. V vsem eksportu pride na to industrijo približno petina ali pa še več. Ena glavnih nalog vlade bo, da jo skrbno pospešuje. Prav sedaj ji grozi precejšnja nevarnost. Mogočni španski importerji hočejo import monopolizirati, koje stremjenje se zdi naravnost šikanozno in ki se mu žalibog tudi madridska vlada najbrže ne odteguje. Tako monopoliziranje bi bilo nasprotno duhu nove trgovske pogodbe, ki vendar temelji na načelu, kolikor mogoče proste izmenjave blaga in bi bilo nasprotno duhu vsega stremljenja Zveze narodov za oprostitev mednarodne trgovine od vseh vezi prvih povojnih let.

Od drugih industrijskih panog zaznamujejo dober uspeh še kemična industrija, cementna, pivovarniška, sladkorna in papirna industrija ter še nekatere druge industrije; ta dober uspeh se bo pokazal tudi v bilancah v teku leta 1930 in se je deloma pokazal že v bilancah leta 1929. Nove ustanovitve v teh panogah od resne strani so nameravane in se pripravljajo ali pa so že v teku. Ni nobenega vzroka, da bi se to gibanje v bodočih mesecih ne nadaljevalo.

Bankarstvo zaznamuje normalen miren razvoj.

Močen aktivum jugoslovanskega gospodarstva je lepi razvoj njegovega mladega trgovskega brodogoja, s katerim se vzporeduje do gotove meje tudi razmah domačega ladjedelništva. Mogočna interesenta v tej panogi sta angleški in češkoslovaški kapital.

V zadnjih mesecih se je zelo veliko napravilo na polju gospodarskopoli- tične zakonodaje. Leto 1930 naj prinese praktične posledice vseh teh potrebnih in modernih zakonov.

Predpogojev za dober gospodarski razvoj v bližnjih mesecih ne manjka. Sicer je tudi nekaj znakov depresije, ki pa niti daleko niso tako težki kot drugod (številno brezposelnih v Jugoslaviji je n. pr. v primeri z drugimi državami prav majhno). Temeljna smer gospodarskega položaja se mora označiti kot ugodna.

listov, bi pokupili delnice teh podjetij v namene naložbe in bi imeli s tem najbrž prav tako dober uspeh, kot ga je imela banka Reitzes, ki je po bankrotu leta 1873 pokupila razvrednotne delnice čeških železnic. A naložbe na dolgo roko danes nikjer niso priljubljene, ne samo v Avstriji in Dunajska borza nima nobenih predpogojev za hitre tečajne uspehe.

TRGOVSKE POGODBE ČEŠKOSLOVSKE.

Češkoslovaško trgovsko ministrstvo uglašuje v svojem delovnem programu za leto 1930, da bo na trgovskopolitičnem polju ena glavnih nalog ta, da se zaključijo tarifna pogodba z Nemčijo, da se po možnosti sklenejo trgovske pogodbe z balkanskimi državami, da se dosedanja provizorij s Turčijo nadomesti s tarifno pogodbo, da se z Grško in Španijo sklenejo nove pogodbe ter da se po razmerah pričnejo revidirati doslej veljavne pogodbe z drugimi državami. Omrežje trgovskih pogodb naj se izgradi tudi s pogodbami s prekomorskimi državami, tako s Kilajsko in z državami Srednje in Južne Amerike. To rej zelo obsežen program.

Naša napaka.

Ze več časa se bavim v vprašanju naše trikotajne industrije, ki dobro napreduje in ima tudi kolikor toliko zajamčeno bodočnost in razvoj. Vendar pa pri vsem tem opazimo, da nekaj ni v redu. Izmed par industrij, katere sem si ogledal, sem opazil, da izbira vzorcev ni baš prava in tudi se polaga premalo važnosti na kvaliteto surovin. Vsi tarnajo v tej stroki, da je konkurenca prevelika, ker stvar ni prav izpeljana in je že preveč obratov. Na stvari pa ni vse tako. Obratov ni preveč, da še premalo, saj se k nam uvažajo jako mnogo blaga iz tujine in kupci dajajo prednost tujemu blagu. To pa radi tega, ker mislijo, da kar pride iz tujine je vse samo kvalitativna roba, katere naša domača industrija ni v stanju proizvesti. Napačno je to mnenje, kakor je napačna taktika nekaterih proizvajalcev, ki mislijo ubiti konkurenco s kvantitativnim blagom, mesto s kakovostjo. Da naš konsum še bolj zanima za tuje proizvode, je pač tudi krivda proizvajalca samega in to v veliki meri baš radi pomanjkanja sistematične propagande. Ni dovolj, da se danes obdeluje trg samo s potniki, ki velikokrat niti ne poznajo dobro produkta, katerega prodajajo in teh je pri nas mnogo. Trg je potreba obdelovati z oglasi in blagu je dati svoj jasen »tip«. Naša pletilna industrija proizvaja vse kar spada med trikotajo in le redka so podjetja, ki se pečajo izrecno z enim ali dvema sorodnima predmetima. Pomanjkanje specializacije je glavna napaka, ki ne bo dovolila nikdar, da se razvijemo v tej panogi tako, da bomo res uspešno tekmovali s tujimi proizvodi in to niti glede kakovosti niti glede količine. V bodočem se bo morala stvar razvijati v zmislu specializacije, da se pa to doseže, je nujno potrebna kolaboracija vseh industrijalcev in obrtnikov te industrije in to v obliki organizacije. Le potom organizacije bi se dala dvigniti ta panoga, ki je dokaj prikladna za naše kraje, na višino tujih proizvodov. Ni sicer še tako velika, da bi že morali misliti na industrijo v večjem stilu, a vendar že dovolj jaka, da bi ji organizacija bila samo v korist. Skupna nabava surovin in skupne smernice v produkciji in obdelavi trga bi bile samo v disciplinacijo proizvodnje in v obrambo proti konkurenci. Mi nimamo sicer še dovolj izrazite pletilne panoge in ravno to dejstvo nas sili, da smo organizirani. Naš sedanji razvoj in položaj je pa tak, da smo še daleč od pravega razvoja, a o kaki saturaciji trga s to industrijo niti ni govora. Znamo pa priti do točke, kjer nam bo nagajala tuja proizvodnja dosti bolj nego nam nagaja sedaj in to zlasti v kakovostnem blagu. Dobro bi bilo, ko bi se par naših jačjih industrijalcev te stroke vrglo na kvalitativno produkcijo, in to specializirano, samo za gotov predmet. Danes ne šteje več masa raznih produktov. Ona podjetja, ki to delajo, trtajo preveč energije in časa in s tem so njih proizvajalni stroški visoki in stalni. V specializirani proizvodnji pa najdemo vse sile usmerjene v prospeh enega samega produkta, kjer je obdelava trga lažja in sigurnejša in rentabilnejša, a proizvodnja sama gre skozi vse etape razvoja do spolnitve. To je pa važno ne samo z ozirom na podjetje samo, ampak tudi z ozirom na delavne moči, ki se razvijajo in spolnjujejo tako, da imamo le te vedno na razpolago, opremljene z vsemi spretnostmi, potrebnimi za uspešno in brezhibno produkcijo. Ne opaža se samo to, da se naraščajo posveča vse premalo pažnje, tudi v drugih strokah, in to pri konfekciji in modi, se od strani mojstrov preveč zanemarja vprašanje naraščanja. Vzrok tiči pač več ali manj v konkurenci, a početje je nezdravo in se maščuje G. G.

VPRAŠAJ SVOJEGA TOVARISA, ALI ČITA »TRGOVSKI LIST«. MOČNO GLASILO JE EDINI ZAŠČITNIK TRGOVSTVA. — ZATO RAZŠIRJAJTE TRGOVSKI LIST!

Po svetu

Veletržni indeks v Avstriji je padel v decembru od 125 na 123, indeks živil je ostal ob malo slabši tendenci na 112. Šliritedenski stroški za 1 osebo so od januarja do decembra narasli od 96,71 na 100,22, torej za ca. 3 1/2 %.

Novemberske bilance nemških velebank kažejo po dolgem času zopet enkrat padec kreditorjev za 13 na 11.645 milijonov. Likvidnost se je nekoliko poslabšala.

Premogovna kupčija na Ogrskem se prav ugodno razvija, produkcija je v polnem teku, povpraševanje nespremenjeno živahno. Tudi eksport se je poživil in je šel preko lanskih mej. Domače cene so precej stabilne, eksportne cene rastejo. Nadaljno oblikovanje cen je zavisno od poleka zime.

Oblok bankovcev v Rusiji znaša okoli 158 milijonov červoncev. Vrednost červonca je zamišljena s ca. 300 dinarji.

Banque de Bruxelles bo zgradila na Poljskem tovarno celuloze z glavnico 4 milijonov zlatov.

Francija in Ogrska sta sklenili trgovski dogovor na temelju načela največje ugodnosti.

Dunajska železna veletrgovina vodi kartelna pogajanja in so bila ta pred prazniki tik pred zaključkom.

Ceno železa v palicah so ameriški producenti znižali za 1 dolar pri 1 toni.

Mednarodna premogovna konferenca se bo vršila 6. januarja v Zenevi. Predmet ji je posvetovanje o načinu, kako bi se dala premagati sedanja mednarodna kriza v premogovni industriji.

190 milijonov dolarjev davka preveč so plačali v U. S. A., in je ameriški zakladni urad davkoplačevalce osrečil sedaj s poročilom, da bodo dobili te milijone nazaj.

Bencin iz avstrijskega rjavega premoga je predmet poskusov, ki se vršijo le dni. Beremo, da je novi način boljši in cenejši kakor oni I. G. Farben oziroma prof. Bergiusa.

Dela za zgradbo predora pod Gibraltarsko ožino so se že pričela. Profilirala bo v prvi vrsti Francija, ki bo dobila direktno zvezo s svojimi afriškimi kolonijami.

Za znižanje davkov v znesku 1150 milijonov frankov je izdelal program finančni odbor francoskega parlamenta.

Osješka tovarna ščetk »Siva« je kupila Prvo jugoslovansko tovarno ščetk v Zagrebu.

Tarifni odbor bo imel sejo v prvi polovici januarja. Med drugim bo dal svoje mnenje glede direktnih tarif med Jugoslavijo in Grčijo.

Mednarodna prometna konferenca se bo vršila v kratkem v Zenevi. Sklenila bo na podlagi bernskega dogovora nekaj novih prometnih olajšav, med njimi tudi take o direktnih tarifah med posameznimi deželami.

Z elektrifikacijo Donavskega banata v velikem obsegu bo pričela v bližnjem času ona švedska skupina, ki je kupila pred kratkim električno centralo v Zemunu. Zgradila bo v bližini Kostolca novo veliko električno centralo.

Avstrijske banke so dobile v tretjem decembru tednu zelo veliko kratkoročnih inozemskih kreditov, najmanj v višini 20 do 25 milijonov šilingov.

Zaključni protokol Mednarodne konference za odpravo uvoznih in izvoznih omejitev, ki ima že podpise 16 držav, sta podpisali sedaj tudi Italija in Rumunija.

Vereinigte Stahlwerke bodo izplačali zopet 6-odstotno dividendo.

Državni dohodki Avstrije so nespremenjeno ugodni.

Usnjarsko šolo v Visokem (Bosna) bo ustanovilo ministrstvo za trgovino in industrijo. Kupilo je tamošnje tovarno usnja in jo bo preuredilo v šolo. Visoko je star usnjarski kraj. Nova šola bo velikega pomena; otvorenja bo menda še ta mesec.

Pogajanja med Snia Viscosa in Chaffillon so v zadnjem času zelo napredovala in je računili s skorajšnjo spojitvijo.

Nemška industrija dušika se je spoznavala in se bodo takoj sedaj pričela pogajanja z mednarodno industrijo dušika.

Socialno politične zadeve.

Uz predsedstvenega poročila Zbornice za TOI.)

V zmislu sklepa zadnje plenarne seje se je dne 11. novembra sestala pri zbornici ožji odbor 10 članov, ki je odobril definitivno redakcijo zbornične izjave glede revizije zakona v zavarovanju delavcev, zakona o inspekciji dela ter zakona o zaščiti delavcev. Naša zbornica se je nato udeležila skupne konference jugoslovanskih zbornic dne 29. in 30. novembra v Zagrebu, katere namen je bil, da se doseže v načelnih vprašanih sporazum glede predlogov, ki se imajo staviti ministrstvu socialne politike v imenu vseh zbornic. V svrhu konkretizacije sprejetih načelnih zahtev se je nato sestala v Beogradu posebna strokovna komisija, ki je izdelala osnutek skupne izjave, ki je bila dne 11. decembra izročena ministru dr. M. Drinkoviću. O poteku teh konferenc in o uspehu razprav bo podano na današnji seji posebno poročilo.

Medtem pa čaka zbornico že novo zelo obsežno in važno delo. Ministrstvo za socialno politiko je poslalo zbornici pretekli teden v izjavo načrt uredbe o določitvi novih tablic o opasnosti za nezgodno zavarovanje, kakor tudi načrt naredb o postopanju pri uvrstitvi poslov v razrede in odstotek opasnosti. Zbornica je takoj, ko je prejela načrt, pričela s podrobnim proučevanjem celega gradiva ter bo stremela za tem, da se določitev odstotka opasnosti na podlagi konkretnih izkušenj osmih let, odkar je sedanji provizorij v veljavi, našemu gospodarskemu nivoju in prilikam primerno preuredi. Dosedanja razdelitev je posebno močno bremenila trgovinske obrate in dajala povod mnogim utemeljenim pritožbam.

Važno je uveljavljanje nekaterih mednarodnih socialno-političnih konvencij, ki so bile sklenjene v okvirju Društva narodov, odnosno mednarodnega urada dela, nadalje zakonitev sporazuma z Nemčijo o poljskih sezonskih delavcih ter o socialno-politični reciprociteti naših delavcev in rudarjev v Nemčiji.

Ministrstvo za socialno politiko je poslalo zbornici v izjavo načrt konvencije o nočnem delu v pekarskih obratih kakor tudi konvencije o določitvi minimalnega zasluzka, ki sta bili sprejeti na mednarodni konferenci dela v Zenevi leta 1925 in 1928. Zbornica je po podrobnem proučevanju obeh načrtov prišla do zaključka, da z ozirom na naše prilike ne more priporočati kraljevi vladi ratifikacije navedenih konvencij.

Končno mi je omeniti nov stanovanjski zakon z dne 29. aprila, ki pomenja, kakor moremo domnevati, zadnjo etapo v likvidaciji stanovanjske zaščite.

Želel bi še omeniti, da je Ministrstvo za socialno politiko odobrilo Trgovskemu bolniškemu in podpor-nemu društvu v Ljubljani nov pravilnik za njegovo poslovanje, ki je bil že pred dvema leti izdelan. S tem je poslovanje zaslužne ustanove postavljeno na trden pravni temelj in bo društvu mogoče izvesti za svoje člane tudi višje zavarovanje ter tako ustre-či onemu krogu trgovskih, industrijskih in zasebnih nameščencev, ki se bodo hoteli posluževati višjih dajatev zavarovanja.

Širok in dalekosežen problem je za rudarska in plavžarska podjetja vprašanje ureditve rudarskih pokojnin ter sanacije bratovskih skladnic. Prvi načrt, ki ga je izdelala Generalna rudarska direkcija in o katerem je zbornica na svoji anketi dne 2. maja podrobno razpravljala, je bil v marsičem nepopolen. Manjkala je tudi statistična podlaga in matematična baza za njegovo pravilno oceno. Zbornica je zato predložila ministrstvu obširno spomenico s konkretnimi predlogi in zaprosila, da se ga v zmislu podrobnih predlogov podvrže temeljiti reviziji in predelan načrt ponovno dostavi zbornici na mišljenje.

Povprečno število zavarovanih članov pri Okrožnem uradu v Ljubljani kaže že od leta 1925 stalno naraščajočo tendenco, iz česar se da sklepati na povolen razvoj prilik v našem gospodarstvu. Po ravnokar objavljeni uradni statistiki je znašalo v letu:

	Število zavarovancev		
	moških	žensk	skupaj
1923	53.711	20.188	73.899
1924	52.654	21.679	74.333
1925	50.622	22.186	72.808
1926	51.114	24.211	75.325
1927	55.885	26.661	82.546
1928	60.099	28.828	88.927

Kvalitetna znamka

Zah-te-vajte povsod!

Svetovni sladkorni trg v letu 1929.

Padajoče cene in vendar rastoča produkcija. H. Schwarz, direktor Centralnoevropske Zemске banke, piše o gornjem predmetu:

Kakor v prejšnjih letih je ostal newyorški trg tudi v preteklem letu merodajen za oblikovanje sladkornih cen na ostalih svetovnih sladkornih trgih. Če si torej ogledamo tečajni razvoj tega trga, imamo pred seboj tudi sliko o gibanju cen na ostalih mednarodnih sladkornih trgih. V začetku leta 1929 so notirale nekatere kubanske sladkorne vrste na newyorški borzi za dobavo v januarju 1930 dol. 2-25. Do začetka junija je zgubil ta termin 45 točk, se je do konca julija zboljšal za prav toliko točk, se je v avgustu nekoliko poslabšal, je dosegel v septembru rekordno višino 2-34, je nato postopoma padal in je dosegel na koncu leta notacijo 2-02. Iščoč vzroke tega gibanja moramo pomisliti, da se je pričela s pričetkom leta 1929 kubanska žetev, ki je bila cenjena na 5.200.000 ton, dočim so bile vidne svetovne zaloge tedaj za pol milijona ton večje kot leto prej in za en milijon ton večje kot dve leti prej. Obetala se je bistveno večja svetovna produkcija, kar je do junija pritis-kalo na cene.

Ob času, ko je bila cena sladkorja najnižja, so se pričela v Bruslju mednarodna pogajanja na eksportu sladkorja interesiranih dežel, in so se jih od evropskih držav udeležile Nemčija, Češkoslovaška, Poljska, Belgija in Ogrska, od izvenevropskih eksportnih dežel pa Kuba. Prišlo je tedaj do načelnega sporazuma, glasom katerega so se imenovane dežele zedinile na maksimalni eksport 5 1/2 mil. ton; na Evropo je prišel pol-drugi milijon ton, dočim se je njena zahteva glasila na 1 1/2 mil. ton. Cene so začele rasti. Podpora je dobilo to naraščanje v izjavi javanskega zastopnika dr. Prinsena-Geerlinga, da povečanje javanske produkcije zaenkrat ni možno; dejal je, da za bližnja leta ni misliti na večjo javansko produkcijo, kot na tri milijone ton, in vrhutega se še konzum tamošnjega azijsko-avstralskega otočja dviga. Ko je prišla iz Amsterdama, središča javanske sladkorne trgovine, vest, da se je ondotni sladkorni upravni svet izrekel za mednarodno stabilizacijo sladkornih cen in da se je izrekel tudi za ustanovitev mednarodnega sladkornega kartela, je doseglo gibanje na hausse višek. Od tedaj naprej se vesti, tičoč se mednarodne sladkorne cene, niso glasile nič več tako zapupno. Na eni strani je izostal definitivni odgovor Jave, na drugi strani pa se je pokazalo, da je zlasti evropski sladkorni pridelek prekoračil prvotne cenitve. Prišlo je do omenjenega padanja cen, ki je doseglo najnižjo točko z definitivno izjavo Jave, da ne bo pristopila nobenemu mednarodnemu dogovoru.

Na kupni moči denarja merjena se

Kotiček za knjige.

»Der tüchtige Verkäufer« von H. N. Casson, J. Singer-Verlag, Berlin. — Uspešno prodajati, obdržati odjemalce, vzdržati cene, pridobivati nove odjemalce! Zavedajte se tega, ker to so pogoji našega obstanka. Ravnanje pravilno z odjemalci in nastavljenici pač ni lahko, ne vemo kako stališče zavzeti napram tem in onim, no tudi to nam naveljuje pisatelj, kajti od tega odvisi vaš uspeh pri odjemalcih, kako jih postrežete. Ne obupujmo, če dela naš sosed ali tekmeč boljše kupče je kot mi! Umelnost, kako bomo dvignili stanje naše trgovine, je razložena v Cassonovi knjigi in uspeh ne bo izostal.

»Važna vprašanja našega delavskega zavarovanja, po podatkih o poslovanju Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani leta 1928« je naslov brošure, ki jo je izdal Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Brošura se dohiva pri Okrožnem uradu in njegovih ekspoziturah za ceno Din 15.—.

giblje cena dveh centov v raznih deželah med polovico in dvema tretjinama predvojnne sladkorne cene. Če se vprašamo, zakaj se pri taki ceni vseeno produkcija sladkorja dviga, dobimo odgovor za to v dveh dejstvih: prvič so se z zboljšano tehniko produkcijski stroški v raznih deželah zmanjšali, drugič so pa merodajne tudi gospodarskopolitične odredbe posameznih držav. Tako vidimo v Evropi v deželah velikega sladkornega eksporta visoko zaščitno carino in druge odredbe, ki pospešujejo pridobivanje sladkorne pese in eksport sladkorja, zlasti v Češkoslovaški; Anglija daje producentom sladkorne pese podpore in daje prednost angleškemu kolonialnemu sladkorju; v U. S. A. obstojijo prednostne carine za kubanski itd. sladkor, država podpira producete sladkorne pese in omogoča s tem večjo sladkorno produkcijo. Te prednostne carine so omogočile ogromni razmah kubanske produkcije. Java si je pomagala s tem, da je uvedla glede cen dvojno politiko; na vzhodu ima prosto roko, na zapad pa prodaja z dumping-cenami.

Nekatere evropske dežele so v letu 1929 sladkorno carino nadalje zvišale in so podprle s tem domačo industrijo; s tem pa konzum ni bil posebno obremenjen, ker so sladkorne cene na svetovnem trgu padle za približno isto izmero, kot je vsakrat bila carina zvišana. Začela je v letu 1929 Italija, sledile so Nemčija, Francija in sedaj tudi Avstrija. V U. S. A. vprašanje zvišanja sladkorne carine do konca leta še ni bilo rešeno, v Angliji pričakujejo sprememb v sedanjem carinskem sistemu povodom bodočega proračuna.

Sovjetska Rusija 1929 in petletni načrt.

Na Dunaju je predaval znani narodni gospodar dr. O. Deutsch o Sovjetski Rusiji v letu 1929. Sovjetska vlada je postavila takozvano »petletko«, petletni načrt, v središče svoje politike. Ta gospodarski načrt določa za pet let naprej do najmanjše podrobnosti produkcijo in konzum, trgovino in zadružništvo in naj bi ta načrt potom industrializacije tovarn in poljedelstva našel izhod iz morečega pomanjkanja na živilih in vsakdanjih predmetih porabe. Premogovna produkcija naj se vziha od 35 na 75 milijonov ton, produkcija električne energije od 5 na 20 milijonov KW ur, produkcija nafte od 3 na 11 milijonov ton itd. Povsod naj nastanejo nove tovarne in elektrarne, nova delavska mesta. A tudi vas in kmet, ki se mu v Sovjetski zvezi posebno slabo godi, naj se industrializirata. Bodočnost bo pokazala, če se dajo številke petletnega načrta praktično tudi res izvesti. Dr. Deutsch se je v svrhu proučevanja sovjetskih razmer, zlasti gospodarskih razmer, mudil dalj časa v Rusiji in je o svojem tamošnjem bivanju in o svojih vtisih spisal tudi večje delo. On je objektivni in resen opazovalec in zato je njegova sodba o sodobni Rusiji tem več vredna. Rusko sedanost slika dr. Deutsch kot temno. — Verjame sicer na obstoj sovjetskega režima, a smatra za verjetno, da se bo izvršil postopen preokret in prilagoditev Rusije na kapitalistične gospodarske oblike.

Dražba koč divjačine

se vrši dne 27. in 28. januarja v prostorih velesejma v Ljubljani.

Težko je bilo našim lovcem delati preje, ko so vsled nezadostnega smisla za organizacijo prodajali razkropljeni po vsej državi svoj pridelek — kože — za ceno, ki so jo diktirali drugi, zavedajoč se svoje premoči napram lovcem poedincem. Težko bi bilo lovcem tudi še danes, ko je kupna moč konsumenta tako padla. Ali blaga sploh ne bi prodali, ali pa po neprimerno nizkih cenah — v svojo izgubo. Njih rešitev je baš v teh organiziranih kožnih sejmih, kar sta posebno ugodno pokazali obe dražbi, januarja in marca 1929. leta, ko so bile za prvovrstno blago dosežene celo višje cene nego so notirale na svetovnih trgih. Koristi teh organiziranih prodaj koč, ki jih prireja Slovenska lovška zadruga in Ljubljanski velesejem roko v roki pod imenom »Divja koža«, danes ne uvidevajo samo slovenski lovci, ampak tudi ostale pokrajine države.

»Divja koža« si čimdalje bolj osvaja tudi vzhodne pokrajine naše države, od kjer prihaja v Ljubljano mnogo dragocenega blaga — pa tudi kupcev.

»Divja koža« bo tudi za predstoječo dražbo dobro založena z blagom. Kdor svojih koč še ni odposlal, naj to

nemudoma stori. Čim več blaga bo, boljše cene se bodo dosegle.

Razen domačih kupcev so najavljeni še kupci iz Avstrije, Nemčije, Italije, Češkoslovaške, Poljske in Anglije.

Veletrgovina
A. Šarabon
 v Ljubljani
 priporoču
špecerijsko blago
 raznovrstno žganje, moko in
 deželne pridelke, raznovrstno
 rudninsko vodo.
 Lastna pražarna za kavo in
 mlin za dišave z električnim
 obratom.
 Ceniki na razpolago.
 Telefon št. 2666.

Stalen in dober zašutzek

nudijo vsakemu trgovcu

dišave znamke
'SLON'
 GLAVNA ZALOGA

Zahtevajte ceniki!

F. ŠIBENIK
 Ljubljana

45-letnica čevljarske obrtne zadruga v Mariboru.

Ko je leta 1883. stopila v veljavo določba § 106. nove obrtne novele s kategoričnim predpisom glede združevanja samostojnih obrtnikov in njihovih pomožnih delavcev v zadruga in so na ta način te organizacije, ki so načelno bile uvedene že z obrtnim redom iz l. 1859., zadobile značaj obveznosti, poleg tega pa je vsled uvedbe dokaza usposobljenosti za rokodelske obrte njihovo delo pridobilo na obsegu in pomenu, je obrtništvo v bivši avstrijski državi šlo takoj na delo za svoje organizacije. Ne povsod, pač pa v svojih centrih, in predvsem tiste stroke, ki so v ožjem okolišju bile najmočnejše zastopane.

Na teritoriju Dravske banovine so prve obvezne obrtne zadruga bile ustanovljene leta 1884.; toda njih število je le malo, menda štiri, od teh tri v Mariboru, ena v Ljubljani. Te zadruga vključujejo letos 45. leto delovanja. Da se tako dolga poslovna doba proslavi na dostojen način, je zelo umestno, ker je pregled trolinletne borbe za obrtniške pravice vzpodbuden in poučen tako za članstvo kakor za naraščaj. Zadruga se tega pomena jubilejev premalo zavedajo in molče prehajajo preko svojih 30., 40- in 45-letnic. Zelo lepo spominsko slavnost je letos priredila Skupna obrtna zadruga v Središču ob svoji 40-letnici, o kateri smo svoječasno že poročali, a dne 26. decembra 1929 je sledila Čevljarska obrtna zadruga v Mariboru s proslavo 45-letnega jubileja, o katerem poročamo danes.

Zadruga čevljarskih mojstrov v Mariboru je bila ustanovljena z odlokom bivšega štajerskega namestništva z dne 13. decembra 1884, štev. 22.460. Štela je prvo leto 92 članov-mojstrov, 83 pomočnikov, 72 vajencev iz mesta Maribora. Te številke so značilne, ker kažejo, da se številčno stanje čevljarskih podjetij v Mariboru tekem 45 let ni znatno spremenilo in bi obstoječa podjetja mogla ob povečanem številu prebivalstva prav dobro izhajati, ako bi ne bil import tovarniških izdelkov iz inozemstva tako velik. Leta 1886. se je organiziral pomočniški zbor. Leta 1902. je zadruga vstopila kot članica v štajersko deželno združeno zvezo. Istega leta je v okviru zadruga bila ustanovljena nabavljalna zadruga. Tri leta pozneje je zadruga priredila za mojstre in pomočnike prvi knjigovodstveni in prikojevalni tečaj. Leta 1908. je bila izvoljena prva pomočniška preizkuševalna komisija. Leta 1919. se je ustanovil združni podporni sklad, a leta 1926. posmrtni sklad. Zc leta 1900. je zadruga započela akcijo za razširjenje na sodni okraj mariborski, pa je s to zahtevo uspela šele leta 1928. in je s tem naraslo število združnih članov na preko 200. Prvi združni načelnik je bil Vrasatelj, ki je že med rajnimi, kakor vsi ostali prvi združniki izvzemši treh, ki so še aktivni čevljarski mojstri in so bili na proslavi deležni posebne pozornosti. Mojstri, ki samostojno izvršujejo čevljarski obrt v Mariboru že 45 let, so gg. Krois Ivan, Lešnik Karol, Vidmajer Ivan v starosti 72. odnosno 78 in 79 let.

Proslava se je vršila v polno zasedeni dvorani Gambrinove restavracije pod vodstvom agilnega in spretnega sedanjega združnega načelnika g. Krajčerja Antona. Poleg združnih članov in zastopnikov pomočniškega zbora so slavlju prisostvovali: okrožni inspektor dr. Schaubach v zastopstvu banke uprave, magistratni svetnik Rodošek v zastopstvu mestnega načelnika, obrtno-združni nadzornik Založnik za obrtno-pospeševalni urad in združno nadzorništvo, zbornični svetnik Hohnjec kot delegat Zbornice za TOI, predsednik Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru Bureš, predsednik Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo Weixl, predsednik deželne združne zveze v Celovcu in zbornični svetnik Removš, predsednik deželne zveze čevljarskih zadrug v Gradcu Berhold, predsednik brivske zadruga mariborske Kozuh, delegati mesarske obrtne zadruga mariborske pod vodstvom načelnika Brezočnika, podnačelnik mizarske zadruga mariborske Volčič, delegati ljubljanske čevljarske zadruga Perdan, Prešeren in Kralj, delegat celjske čevljarske zadruga Ur-

šič, načelnik graške čevljarske zadruga Wieser in strokovni učitelj z Dunaja Kellner. Pismene in brzozjavne pozdrave so poslali: državna zveza čevljarskih zadrug v Avstriji na Dunaju, zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, obučarsko združenje v Novem Sadu, podpredsednik združne zveze Zadravec iz Središča.

S toplimi nagovori so pozdravili zadruga in združne veterane gg. okrožni inspektor dr. Schaubach, magistratni svetnik Rodošek, delegat Zbornice TOI Hohnjec, zvezni predsedniki Berhold, Bureš, Ramovš, Weixl in zastopnik ljubljanske posestrime Prešeren, nakar je obrtno-združni nadzornik Založnik podal sliko dosedanjega razvoja združnih organizacij, načelnik Krajčerja pa je po kratkem pregledu najvažnejših dogodkov iz dosedanjega združnega delovanja nagovoril navzoče tri tovariše, ki so člani zadruga od prvega počelka njenega obstoja, izročil imenom zadruga vsakemu izmed njih okusno izdelano častno spominsko diplomu in zlat prstan z vgraviranimi inicijali in jubilejnim datumom, naglašujoč, da hoče zadruga v osebah navzočih treh soustanoviteljev

izkazali svojo hvaležnost vsem, ki so si zadobili zaslug na ustanovitvi in izgradnji te organizacije. Govornik je poudarjal svoje posebno zadoščenje nad tem, da se je oficijelni del te proslave mogel izvršiti v prisolnosti zastopnika kraljevske banke uprave, in izrazil željo, naj bi ta proslava vlila poguma, samozavesti in ponosa v srca vseh pod pezo razmer oklevajočih tovarišev in naj bi se poročilo o tej proslavi s ponosom čitalo tudi še ob 100-letnem združnem jubileju. Navzoči trije slavljenci so bili tako ginjeni, da so izjavo svoje hvaležnosti za počastitev morali podati pismeno.

Po oficijelnem delu je zadruga svojim gostom postregla z malo zakusko, popoldne pa so se zunanji gostje v spremstvu domačih tovarišev in pod vodstvom združnega načelnika v avtobusom odpeljali na Falo, kjer jim je vodstvo elektrarne prijazno razkazalo električne naprave. Zvečer je sledil plesni venček, ki je bil izvrstno obiskan in je ponovno združil strokovne tovariše od blizu in daleč v najpristrčnejšem razpoloženju. —k.

Kmetijski kredit na Bolgarskem.

Kmetijski kredit na Bolgarskem je uredila bolgarska Poljedelska banka, ki daje osebne, lombardne in hipotekne kredite. Dovoljuje jih fizičnim in pravnim osebam, pa tudi kmetijskim združbam. Kjer so kmetovalci združeni v zadruga, dobivajo osebni kredit samo preko zadruga. Banka daje neposredne kredite samo na hipoteko.

Ona je tudi osnovala kooperativni sistem, ker ne ena njenih podružnic ne more podrobno poznati vseh kmetovalcev. Da se formalnosti pri podeljevanju kreditov olajšajo in doseže čim večja neposrednost ob kreditiranju, je banka pritegnila k sodelovanju kreditne zadruga po rajfajzovnem sistemu z neomejenim jamstvom, ker zadruga podrobno poznajo svoje člane in njihove moralne ter kreditne razmere, pa tudi potrebe kmetovalcev za kredit.

Banka si je pridržala samo kontrolo nad zadrugami. Osnovala je svoj revizijski zavod, ki izvršuje pogoste revizije, odpravlja nedostatke, daje nasvete in navodila ter prireja tečaje za združne funkcionarje.

Po zadnji izpremenbi zakona o poljedelski banki se osnavljajo kmetijske produkcijske zadruga v splošnem za prodajo kmetijskih produktov. Te zadruga z omejenim jamstvom podpira Poljedelska banka v glavnem s podeljevanjem lombardnih kreditov. — Med zadruga te vrste spadajo vinarske, tobačne in sljivarske zadruga, zadruga za prodajo zrnatih živil, mlekarske in druge. Preko teh zadrug se spravi v promet nad 80% od dejanske vrednosti kmetijskih pridelkov.

Osební kredit more dobiti vsak kmetovalec posebe direktno od Poljedelske banke, če ni včlanjen v kakí zadruga. Za kredite preko zadruga se plačuje en odstotek manj obresti, da se na ta način pospešuje združna misel. Vsaka kreditna zadruga se po zmislu zakona smatra za podružnico Poljedelske banke. Po reformi zakona more vsak kmetovalec po svojih moralnih lastnostih in po svoji kreditni zmožnosti dobiti osebni kredit do 20.000 levov. Osební krediti so kratkoročni in imajo namen, da ustrezajo nujnim potrebam denarja za kratko dobo. Kredit se podeljuje v glavnem po moralnih lastnostih in delavnosti kmetovalcev. Preko zadrug morejo dobiti kredit tudi kmetovalci, ki nimajo nikake lastne zemlje, pa so zanesljivi in delavni. V Bolgariji je namreč veliko kmetovalcev, ki imajo živ in mrtev inventar, imajo vse, kar potrebuje kmetovalec, nimajo pa lastne zemlje, temveč jemljejo zemljo v zakup. Po duhu in praksi Poljedelske banke dobivajo tudi taki kmetovalci osebni kredit.

Do 5000 levov more dobiti vsak kmetovalec kredita samo na svoj podpis, za višje kredite do 20.000 levov pa z enim ali dvema porokoma.

V obče je bolgarski kmetovalec najpoštenjši dolžnik, navzlic temu pa ne more pa zakonu noben kmetovalec prodati svojega posestva, ako notarju ne predloži potrjeno Poljedelske banke, da je ž njo pravilno uredil svoje dolgove. Zakon o varstvu minima pridobitnih sredstev ne velja za odnosaje s Poljedelsko banko. Tako more tudi najskromnejši seljak dobiti kredit od te banke.

Kar se tiče lombardnega kredita ga Poljedelska banka podeljuje v glavnem preko zadrug. Dobiti ga pa morejo tudi privatne osebe, ne da bi bile primorane oddati zastavljeno stvar v depó banke. Zadostuje za podelitev takega kredita potrjeno občine, da dotičnik zastavljeno blago dejansko poseduje.

Hipotekarni kredit se daje za izvršitev katerikoli dolgotrajnih gospodarskih melioracij, za gospodarske naprave, za nasaditev vinogradnikov, sadovnjakov itd. in končno za plačilo starejših dolgov.

Ako tekem leta slabo vreme ali druge nezgode uničijo kmetovalčeve pridelke v taki meri, da ta ne more poravnati svojih kratkoročnih dolgov, jih Poljedelska banka pretvori v hipotekarni dolg.

Evropska premogovna ureditev.

Nemški bivši državni minister dr. Gotheim piše:

Vojska in še bolj mirovni diktati so spravili evropsko premogovno gospodarstvo v velikansko zmedo. Med vojsko so vsled pomanjkanja delovnih moči kar počez delali in niso otvarjali novih jam. Glavni francoski produkcijski okraj, »severni kotel«, je torišče najhujših bojov, njegovi premogovniki so bili razdrti, kar je pomenilo za skoraj 27 milijonov ton manjšo produkcijo. Po letu 1920 je znašalo zmanjšanje 17 milijonov 750.000 ton. Do obnove je zahtevala Francija nadomestilo ne samo v prepustitvi saarskih rudnikov, temveč tudi v obliki reparacijskega premoega. Nemčija je zgubila v Gornji Šleziji letno produkcijo 31.7 milijona ton, v Posaarju in v Lotaringiji 17 milijonov, njena produkcija je padla od 190.11 milijona ton v letu 1913 na 62.3 milijona ton v letu 1923 (ruhrski dogodki). Da krije svojo porabo in da zadosti reparacijskim zahtevam v znesku 24 milijonov ton, je morala svojo produkcijo z novimi napravami in z racionalizacijo močno dvigniti. Države, ki med vojsko in v prvih letih po vojski niso mogle dobiti nobenega premoega ali pa le nezadostne množine, so razvile lastno premogarstvo; tako Nizozemska, Španija, Indija, Japonska, Kitajska. Boljše izkoriščanje v premoegu se nahajajočih toplotnih enot z racionalnejšimi parnimi kotli itd., k čemur je prišla v Nemčiji še ogromna pomnožitev produkcije njavega premoega, je zmanjšalo povpraševanje po čr-

nem premoegu, in leta 1924 je bil dosežen trenutek, ko pomnožena produkcija ni dobila več zadostne prodaje.

Največ je vsled tega trpela velika Britanija. Njena produkcija črnega premoega je padla od 292 milijonov ton v letu 1913 na 247 milijonov ton v letu 1925, izvoz njenega premoega je padel v istem času od 74.6 na 51.6 milijona ton. Tudi ta produkcija je bila pa omogočena le s tem, da je dajala država velike doklade k mezdam rudarjev. Ko so leta 1926 le doklade odpadle, in so premogovniki, ki so itak že delali z zgubo, mezde močno znižali, je prišlo do sedem mesecev trajajočega štrajka rudarjev, ki se je končal z njih popolnim porazom. Leta 1926 je padla angleška produkcija črnega premoega na 128.3 milijona ton, eksport na 20.93 milijona ton, dočim je narasel uvoz skoraj na isto višino.

Močna redukcija mezd in podaljšaní delovni čas sta dvignila produkcijo leta 1927 sicer zopet na 255 milijonov ton, a že v naslednjem letu 1928 je padla ponovno za 10 milijonov ton, čeprav so producenti z velikimi popusti v cenah skušali dvigniti eksport. Leta 1928 je bilo za angleško premogarstvo rekordno leto zgube. Zgubo samo tega leta cenijo na 3600 do 4000 milijonov Din (smo mi preračunli. Ur.).

Izvozna cena angleškega črnega premoega, ki je znašala leta 1925 še 19.83 nemških mark za tono, je padla leta 1928 na 15.66 mark in je bila s tem še za 2.26 marki nižja kot v letu 1927. In kljub temu je bil izvoz za 1.1 milijona ton manjši. Hudi mrz zadrnje zime 1928-1929 in poživljenje svetovnega trga sta angleški premogovni trg sicer nekoliko poživila, nista pa mogla odstraniti gospodarska z zgubo v angleških premogovnikih in tudi nista mogla bistveno omiliti velikanske brezposelnosti med lamošnjimi rudarji.

Pri tem moramo priznati, da se je angleško premogarstvo v zadnjih letih resno trudilo, da premaga svojo tehniško zaostalost. Več kot tisoč manjših premogovnikov je obrat uslavilo, obratna koncentracija in kartelizacija sta zelo napredovala. A vseeno ni mogoče doseči zadosti visokih cen, in to vsled nebrzdanega tekmovanja, zlasti na inozemskih trgih, katero tekmovanje je zopet posledica potrebe, da se produktivna zmožnost v obralu se nahajajočih rudnikov kolikor mogoče izrabi. K temu pride še, da je na mesto prejšnjega angleškega eksportnega premoega stolpil deloma nemški reparacijski premog. Vseno pa dobiva Francija še zmeraj približno dvakrat toliko angleškega premoega kot nemškega.

Nemčija, poleg Anglije največji evropski producent črnega premoega, je morala lani prav tako skrócić svojo produkcijo za 2.7 milijona ton na 150.88 milijona ton. Letošnja produkcija bo morada nekoliko večja kot je bila ona v letu 1927, in to vsled hude zime, večjega delovanja železne industrije in pomnoženega izvoza koksa. A kljub najbolj napredni racionalizaciji, opustitvi vseh manj ugodno delujočih jam in kljub omejitvi na najbolj »inteligentne« pole niso razmere rentabilnosti nemškega črnega premogarstva kar nič zadovoljive. Pri tem je nemško premogarstvo v nasprotju z angleškim popolnoma kartelizirano oziroma sindicirano. Spodbijanje cen med posameznimi rudniki je izključeno. Angleški in inozemski premog prodirata s svojimi nizkimi izvoznimi cenami po nemških vodnih cestah globoko noter v Nemčijo, v boju z njimi se morajo domače cene znižati. Importne dežele premoega plačajo danes za premog bistveno nižje cene kot konsument v premogovnih eksportnih deželah. Izvoz premoega se vrši danes pretežno z zgubo in z izvoznimi premijami, kar je popolnoma nezdravo.

Na vsem tem trpijo vse dežele Evrope, ki izvažajo premog, torej Velika Britanija, Nemčija in razmeroma še najbolj Poljska, ki izvažajo v svrhu nabave deviz premog z brezprimerno nizko železniško vozino prav pod ceno preko Danziga in Gdynije. Manj Belgija, koje eksport v Francijo in Nizozemsko je le majhen odstotni del importa. Nemčija je že zato posebno prizadeta, ker se ravna cena reparacijskega premoega po ceni angleškega eksportnega premoega. — Bomo priobčili nadaljevalni članek.

VELETRGOVINA
kolonijalne
in špicerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA
sveže pražene kave,
mlelih dišav
in rudninske vode.

Težna in solidna posredništvo!
Zahlevajte cenik!

Razno

Avtomobilizem in motorizem v Nemčiji. Z začetkom tekočega leta je število avtomobilov in motornih koles prekoračilo 1 milijon za 34.000. Avtomobilov je bilo 522.000, ostali pol milijona pride na motorna kolesa. Skupno število se je v dveh letih in pol skoraj podvojilo. Glede motornih koles prekaša Nemčijo samo Anglija, kjer jih je okoli 700.000. Daleč zadaj sta Amerika in Francija.

Reforma francoskega delniškega prava. Francoska vlada je sklenila, da bo izvedla reformo akcijskega prava. Odslej naprej naj bo prepovedano vsako izdajanje menic s prednostnimi pravicami. Gredo še dalje in bodo vse prednostne delniške pravice, ki jih imajo že zidane delnice, v teku štirih let ugasnile. Reforma bo torej prav zelo dalekosežna.

Svetovna produkcija zlata od odkritja Amerike do danes. Ameriški rudarski urad (Bureau of Mines) priobčuje zanimivo poročilo o svetovni produkciji zlata od odkritja Amerike dalje do leta 1927. Urad je izračunal, da je bilo produciranih v tej dobi več kot 1 milijarda unc zlata v vrednosti 20 milijard dolarjev. 1 unca je 28,35 gramov. Od leta 1493 naprej je dal severnoameriški kontinent 281 milijonov unc ali 28 odstotkov vse svetovne produkcije; Afrika je dala 27 odstotkov, Avstralija 17, Južna Amerika nad 12, Azija nad 11, Evropa 4. Središče zlata produkcije se je preselilo v preteklem stoletju najprvo iz Južne Amerike v Severno Ameriko in Avstralijo, nato pa proti koncu stoletja v Afriko. Do leta 1850 (Kalifornija) je bila Južna Amerika najvažnejši producent zlata; v 18. stoletju je dala

80% vse svetovne zlata produkcije. V drugi polovici 19. stoletja sta na njeno mesto stopili Severna Amerika (36%) in Avstralija (31%). Odkritje zlatih najdišč v Transvaalu leta 1888 je poklicalo Afriko na prvo mesto. V tekočem 20. stoletju je producirala Afrika doslej 42% zlata, Severna Amerika 29, Avstralija 13, vse druge dežele 16 odstotkov.

»Compaß«, letnik 1930. Pravkar je izšel 63. letnik izdaje »Finanz-Compaß«, pet zvezkov z več kot 6500 stranmi, v običajni skrbni obdelavi. Založba ima očitno namen, da obdela ves Balkan. Lani je bila Rumunija na vrsti, letos je kot posebna novost Albanija prišla na vrsto. Omembe vreden je povizek v obsegu jugoslovanskega zvezka (220 strani) od česar odpade en del na razširjenje bolgarskega priveska, večji del pa na izdelavo starih in sprejem novih odstavkov o Jugoslaviji. Povečanje rumunskega zvezka za ca. 100 strani gre na rovaš izpolnjenja še obstoječih vrzeli. Slednjič izkazuje tudi češko-slovaški zvezek pomnožitev treh pol, dočim je obdelana Avstrija približno v lanskem obsegu. Obilica nakopičene snovi je tolika, da zaključna sodba o vsakokratnem letniku ni lahko mogoča; toliko je pa gotovo, da bo novi letnik prav tako dobro služil kot stari in da bo prav tako dober svetovalec kot so bili njegovi predhodniki.

Spremembe pri Škodovem podjetju. Na zadnji seji tega podjetja je bil navzoč tudi francoski industrijalec Schneider. Razpravljali so o tekoči kupčiji in so ugotovili, da je sedanje število delavcev v višini 32.000 oseb dvakrat tako veliko kot v začetku leta 1927. Odločili so se, da se produkcija avtomobilov osamosvoji in se ustanovi za avtomobilno produkcijo posebna družba z glavnico 20 milijonov Kč. Nova družba naj prične obratovati že 1. januarja 1930 in naj poleg izdelovanja avtomobilov prevzame tu-

di njih prodajo. Skupni kapital ostane v rokah Škodovega podjetja. V letošnjem letu se je produkcija Škodovih avtomobilov podvojila. Družba bo prodajno organizacijo vodila sedaj v lastni režiji, v nasprotju s prodajno prakso drugih podjetij.

Kriza v italijanski industriji konoplje. Limificio e Canopificio Nazionale v Milanu, kapital 150 milijonov lir, ne more letos prvič po 35 letih izplačati nobene dividende, dočim je znašala dividenda v zadnjih letih povprečno 15 odstotkov. Družba je največje podjetje sveta za predelovanje konoplje in lanu, obstoji 55 let in je svoje naprave odpisala na majhen znesek prave vrednosti. V poslovnem poročilu se označa neugodni zaključek kot posledica krize v lanenem kmetstvu in kot posledica neizprosnega boja v cenah italijanskih predilnic lanu in konoplje. — Svoj čas smo v daljšem članku opozarjali na dejstvo, kako se je težišče konopnene produkcije polagoma preselilo iz ruskih baltskih dežel v Italijo.

Alpine Montan leta 1929. Produkcija te družbe v železu in premogu je bila leta 1929 povprečno ugodnejša kot v letu 1928. Skupna produkcija premoga je bila leta 1929 za ca. 8 odstotkov večja kot leta 1928. Zelo je napredovala produkcija izsušenega premoga, od 140.000 na 205.000 ton. Železne rude kot take niso lani toliko nakopali kot v letu 1928. V novembru so morali uvesti večje obratne omejitve v jeklarni in valjarnah, in v decembru so zaprli en plavž v Eisenerzu. A vsled ugodne zaposlenosti v prvih treh četrtletjih je bila produkcija surovega železa, surovega jekla in valjanega železa leta 1929 večja kot leta 1928. Nova naprava za osuševanje premoga v Köflachu bo pričela obratovati še ta mesec in bo imela dnevno kapaciteto 1100 ton osušenega premoga.

Grška tobačna produkcija je dala leta 1924 šele 18% milijona kg, leta 1928 že 34%, leta 1929 pa 77% milijona kg. Naša produkcija bi se dala dvigniti na 50 milijonov kg.

Ljubljanska borza

Tečaj 30. decembra 1929.	Povprečje Dn	Ponudba Dn
DEVIZB:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22:77
Berlin 1 M	13:4775	13:5075
Bruselj 1 belga	—	7:8986
Budimpešta 1 pengö	9:86	9:89
Curij 100 fr.	1094:40	1097:40
Dunaj 1 šilling	—	7:9358
London 1 funt	274:94	275:74
Newyork 1 dolar	56:20	56:40
Paris 100 fr.	—	222:19
Praga 100 kron	168:89	167:09
Trst 100 lir	—	295:84

Irzna poročila

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 20. decembra 1929 je bilo pripeljanih 74 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči od 7 do 9 tednov stari 150—200 Din, od 3 do 4 mesece stari 350—400 Din, od 5 do 7 mesecev stari 450—500 Din, od 8 do 10 mesecev stari 550—850 Din, 1 leto stari 1000 do 1200 Din; 1 kg žive teže 10—12:50 Din, 1 kg mrtve teže 17—18 Din. Prodanih je bilo 45 svinj.

MEDNARODNI LESNI TRG.

Senzacijo vzbuja poročilo iz Poljske, da razmotriva državna eksportna industrija predlog, po katerem naj se omeji tranzitni promet za ruski les preko Poljske. V Avstriji je bila kupčija v zadnjih mesecih slaba. Cene so padle v vseh vrstah, čemur se ni čuditi, ker so zaloge pri žagah vsled trajno slabe kupčije čimdalje večje. Razveseljivo je, da je padlo v zadnjem času precej snega, ki omogoča izvoz lesa iz gozdov z majhnimi stroški. V Italijo se bo letos izvoz lesa avstrijskega lesa najbrž poživil. — Nemčija zaznamuje slejkoprej veliko hišino v kupčiji. Število brezposelnih je nadalje naraslo. Zaloge v rezanem materialu so zelo velike in morajo trgovci prodajati tudi globoko pod tržnimi cenami, samo da pridejo do denarja. Papirni les, ki se je doslej dobro prodajal, je malo iskan; a ker tudi ponudba ni velika, se morejo cene čvrsto držati. — V Češkoslovaški ni opaziti nobenega poživljenja v kupčiji, ne na lrgu rezanega lesa in tudi ne na lrgu upognjenega materiala. Celu izvoz v Ogrsko, ki je eden najboljših češkoslovaških prodajnih lrgov, se je močno skrčil. — V Franciji je pa kupčija tudi nadalje živahna. Celu v zadnjih tednih leta, ki so sicer zmeraj mirni, so se mogle prodati večje množine mizarskega blaga in tudi rezanega hraslovega lesa. Kakor vse kaže, se bo živahna kupčija nadaljevala tudi v bodočih mesecih. — V Holandiji je lrg miren. Ponudbe pa vseno niso čezmerno velike, ker se je dovoz v zadnjem času znatno skrčil. Zato se morejo cene držati na dosedajni višini.

VINOCET
Tovarna vinskega kisa, d. z. o. z.
Ljubljana
nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis
iz pristnega vina
Zahlevajte ponudbo!
Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst. Telefon šte. 2589.

Srečno in veselo Novo leto 1930 želi

ANT. KRISPER COLONIALE
LJUBLJANA

Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe. Velepražarna kave. Mlini za dišave Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka, Mineralne vode

Srečno
Novo leto
1930

ŽELI VSEM SVOJIM
CENJ. ODJEMALCEM
TVRDKA
I. KNEZ
LJUBLJANA

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek **Tovarna motvoza in vrvarna d. d.**
Svoji k svojim! **GROSUPLJE pri LJUBLJANI**

Srečno in veselo Novo leto 1930

že le sledeče tvrdke:

T. EGER

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 2

T. Mencinger

Ljubljana

Sv. Petra cesta

Franc Slamič

mesarija

tvornica mesnih izdelkov in konzerv

Ljubljana

Gospodarska c. 6

Tovarniška zaloga
usnja

L. GERKMAN

Ljubljana

Cankarjevo nabr. 1

Marchiotti I.

Ljubljana

Sv. Petra cesta

A. PAULI

trgovina z žitom, moko
in deželnimi pridelki

Ljubljana

Sv. Petra cesta 38

Sv. Petra nasip 37

Drogerija
fotomanufaktura

»ADRIA«

Ph. Mr. S. Borčič

Ljubljana

Šelenburgova ul. 1

Pavel Bertonec

valjni mlin

Domžale

Šošterič,

Petan & Erker

trgovina z železnino

Ljubljana

Resljeva cesta št. 20

Trgovina z železnino

Stanko Florjančič

Ljubljana

Sv. Petra cesta 35

Bogdan Žilič

trgovina
z železnino

Ljubljana

M. URBAS

lastnik Miroslav Urbas

pristne

kranjske klobase

lastnega izdelka

LJUBLJANA

Slomškova ulica 13
Poleg mestne elektr.
Telefon interurb. 3322

JOSIP VITEK

delikatesa

izdelovalnica peciva

zajtrkovalnica

Ljubljana

Sv. Petra cesta 40

Simon Kunčič

izdelovalec soda vode

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 45

prodaja

drv in premoga.

J. WANER

LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA 12

HOTEL

„ŠTRUKELJ“

LJUBLJANA

Dalmatinova ulica

Kolinska

tovarna hranil

d. d.

LJUBLJANA

**O. Fettich-
Frankheim**

česalni salon za dame

Ljubljana

Kongresni trg št. 19

Restavracija

„Novi Svet“

Ljubljana

Hotel

„Slon“

Restavracija

Kavana

Kopališče

J. Globočnik

& drug

Ljubljana

**Srečno in veselo Novo leto
1930**

želi svojim odjemalcem

Tovarna voščenih izdelkov
in pralnega praška znamke „ZORA“
Dolničar & Richter v Ljubljani

Rudolf Niefergal
trgovina z meš. blagom

Maribor

Koroška cesta št. 1

Mnogo poslovnih uspehov
v letu 1930 želimo vsem
našim cenj. odjemalcem

GREGORC & Ko.

veletrgovina špecerijskega, koloni-
jalnega blaga, raznega žganja in
špirta ter velepražarna za kavo
v Ljubljani

Srečno in
veselo 1930
vsem
odjemalcem
mojih
domačih pro-
izvodov
ADRIA-
COLONIALE
Filip Šibenik
tvornica
pecivnih
praškov
Ljubljana

„MERA KL“

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

veselo in srečno novo leto 1930

MEDIĆ-ZANKL

družba z o. z.

tovarna olja, barv in lakov

LJUBLJANA

Srečno in veselo novo leto 1930

želi vsem svojim
cenj. odjemalcem

„PAPIROGRAFIJA“

družba z o. z.

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 10

Veselo in srečno Novo leto 1930

želi vsem svojim
cenj. odjemalcem

PIPAN & CIE KEM. KOMERC.

DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA

Veselo in srečno Novo leto 1930

želi vsem svojim
cenj. odjemalcem

ANT. KRISPER

LJUBLJANA

Kvalitetna
znamka

Zahtevajte
povsod!

Veselo in uspešno
Novo leto 1930

želi vsem poslovnim
prijateljem

„ADRIA“

tovarna žitne kave
GLINCE-VIČ

Srečno in veselo novo leto 1930

želi

„GROM“

carinsko-posredniški in špedicijski bureau

Ljubljana, Kolodvorska ulica 41

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek

Srečno in veselo Novo leto 1930

želim vsem svojim
cenj. odjemalcem

JOSIP KOBÉ

špecerijska in delikatesna trgovina
Na drobno! Na debelo!

Zastopstvo Vacuum Oil Komp.

Skladišče petroleja in bencina

NOVOMESTO

Srečno in veselo Novo leto 1930 želi

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 15

Ustanovljeno leta 1839

DEŽNIKI

Na malo!

Na veliko!

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1930
želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

MERCINA & DRUG

trgovina s papirjem na veliko

LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA ŠT. 3

Glavno zastopstvo in samoprodaja za Slovenijo vseh izdelkov
tovarne za dokumentni in kartni papir

BRATJE PIATNIK, RADEČE

„SLADKOR“ družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 1
(palača Ljubljanske kreditne banke)

želi vsem svojim p. n. odjemalcem
srečno in veselo Novo leto 1930

„VINOCET“ tovarna vinskega kisa
d. z o. z.

LJUBLJANA

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
veselo in srečno Novo leto 1930

Parna pekarna in slaščičarna

FRANC DOLINAR

Pred Škofijo št. 11 LJUBLJANA Poljanska c. št. 19

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
srečno in veselo Novo leto 1930

ANTON STACUL

LJUBLJANA

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
srečno in veselo Novo leto 1930

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1930

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

**Ljubljanska
gradbena družba z o. z.**

Ljubljana

Srečno in veselo Novo leto 1930

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

„KUVERTA“ družba
z o. z.

tvornica kuvert in konfekcija papirja
Vožarski pot 1 LJUBLJANA Karlovska c. 2

Srečno in veselo Novo leto 1930

želi

IVAN JANČAR

trgovina z barvami

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 4

Srečno in veselo Novo leto 1930!

Stavbno in umetno mizarstvo

A. ROJINA & Co., LJUBLJANA

Slomškova ulica

Kolodvorska ulica

SREČNO IN VESELO NOVO LETO
ŽELI VSEM SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM

KARL PRELOG

LJUBLJANA, GOSPOSKA ULICA ŠTEV. 8

Vsem cenjenim odjemalcem in naročnikom iz
trgovskih, industrijskih in obrtnih krogov

srečno Novo leto!

Učiteljska tiskarna in knjigarna
v Ljubljani

Srečno in veselo
Novo leto 1930

ŽELI UMETNA KNJIGOVEZNICA
IVAN MOLK

nasl. I. JAKOPIČ-a

Tovarna
zaklopnih map

Ljubljana, Cankarjevo nabr. 13

Srečno in veselo Novo leto 1930

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

SREČKO POTNIK IN DRUG

parna destilacija esenc, eteričnih proizvodov, eterov,
ter izdelovanje sadnih sokov, marmelade i. t. d.

Ljubljana, Metelkova ulica št. 13

Vsem cenjenim odjemalcem se zahvaljujem želeč jim
SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1930

JERNEJ JELENIČ, LJUBLJANA

TOVARNA VINSKEGA IN ŠPIRITOVEGA KISA
Stara pot Št. 1

Srečno in veselo novo leto 1930

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

JERNEJ LOŽAR

LJUBLJANA, SV. PETRA CERTA ŠTEV. 20

Izdelovalnica športnih in modnih oblek

Srečno in veselo Novo leto 1930

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

CARL POLLAK d. d.

LJUBLJANA

Srečno in veselo novo leto 1930

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

PARNA PEKARNA

Jakob Kavčič, Ljubljana

Kavarna in Svrališče
„EVROPA“ in **„LOVAČKI ROG“**
 v Ljubljani Anton in Terezija Tonejc v Zagrebu
Cenjenim gostom in prijateljem srečno Novo leto!

Srečno in veselo Novo leto 1930

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

Ig. Žargi, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 3 in 11

Srečno in veselo
Novo leto 1930

želi vsem svojim cenj.
odjemalcem

CENTRALA

Ivan N. Adamič

vrvarna

Ljubljana

Podružnice:

MARIBOR, Vetrinjska 20
CELJE, Kralja Petra c. 33
KAMNIK, Šutna št. 4

Srečno in veselo Novo leto 1930

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

tvornica konjaka in likerjev, veležganjarna

VIKTOR MEDEN

LJUBLJANA, Celovška cesta št. 10

Telefon št. 2071

Srečno in veselo Novo leto 1930

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Podjetje za tehnične in
elektrotehnične naprave

SLAVKO KOLAR, LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 22

Srečno in veselo Novo leto 1930

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

Kr. Dvorni dobavitelj

Anton Verbič, Ljubljana

delikatose, špecerija

Srečno in veselo novo leto 1930

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

KASTELIC IN DRUG

trgovina s papirjem na veliko

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6

Generalno zastopstvo Združenih papirnic Vevče, Goričane in
Medvode, d. d. v Ljubljani in Sladkogorske tovarne papirja in
lepenke, d. z. o. z., Sladkivrh p. Št. 11j pri Mariboru.

Srečno in veselo
Novo leto 1930

želi

Tvornica „BAKULA“
in stukaturnega trsja

JOSIP R. PUH

LJUBLJANA, Gradaška 22

Zaloga parketov in strešne
lepenke

Srečno in veselo
Novo leto 1930

želi vsem svojim
cenj. odjemalcem

**ELEKTROTVRDKA
A. VERBAJS**

LJUBLJANA
Gospovetska 13

Srečno in veselo
Novo leto 1930

želi

Čadež & Brcar

Ljubljana, Kolodvorska 35
trgovina tehn. potrebščin
za mlinsko industrijo

Srečno in veselo
Novo leto 1930

želi

Ivan Jax i sin

Ljubljana, Gosposvetska 2
tovarniška zaloga ši-
valnih, pisalnih in ple-
tilnih strojev ter koles

Srečno in veselo
Novo leto 1930

želi

Matej Orehek

modna trgovina, export
„ORO“ čevljev ročnega
izdelka
Ljubljana, Kolodvorska 26

Srečno in veselo
Novo leto 1930

želi vsem svojim
cenj. odjemalcem

K. JURMAN

kraljevi dvorni optik
LJUBLJANA

Srečno in veselo
Novo leto 1930

K. Pučnik

krojaški mojster

Ljubljana

Tavčarjeva ulica št. 3

Srečno in veselo Novo leto 1930

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

V. LESJAK

nasl. Srečko Vršič

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 3

Srečno in veselo Novo
leto 1930 želi

Al. Ščurk

Ljubljana, Dunajska c. 12

delikatose, špecerija,
zajutrkovalnica

Srečno in veselo Novo leto
želi vsem cenj. odjemalcem

Osvald Dobeic

veletrgovina galanterije in pletenin
Ljubljana, Pred Škofijo 15

Srečno in veselo Novo leto
želi vsem cenj. odjemalcem

Alojz Fuchs

juvelir
Ljubljana, Šelenburgova 6

Srečno in veselo Novo leto
želi vsem cenj. odjemalcem

KONFEKCIJA

„FRANDE“
nasproti drams. gledališča

Srečno in veselo Novo leto
želi vsem cenj. odjemalcem

Oblat Aleksander

Ljubljana

Tiskarna „MERKUR“

trg-industr. d. d.

Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23

želi svojim cenjenim naročnikom in odjemalcem
srečno in uspešno Novo leto 1930

in se obenem priporoča za nadaljno naklonjenost

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

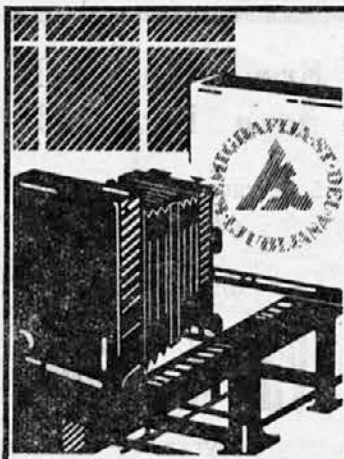
Brzojavke: Kredit Ljubljana :- :-: Telefon šte.: 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806
Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepositi itd.

Kvalitativno najboljše

nogavice volnene in flor, **rokavice**, **triko perilo**, **vestje**, **puloverje**, **žepne robce**, **naramnice**, **kravate**, **ovratnike**, **srajce**, **razne čipke in vezenine**, kompletne **potrebščine** za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike edino le pri

JOS. PETELINCU, Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodl.
Na veliko! Telefon 2913. Na malo!

— IZDELUJE SOLIDNO —

KLIŠEJE

VSEH VRST PO FOTOGRAFIJAH
ALI RISBAH V ENI ALI VEČ BARVAH
— KONKURENČNE CENE —
KLIŠARNA ST. DEU LJUBLJANA
DALMATINOVA ULICA ŠT. 13

Prva ljubljanska velepražarna
za kavo

KAROL PLANINŠEK

Ljubljana, Dunajska cesta 20
priporoča

praženo kavo

vseh vrst

Vsaki dan sveže blago
Najstarejše domače podjetje te stroke

Telefon šte. 3204

Na **Jesenicah** na Gorenjskem

opravlja vse carinsko-spedijske, uvozne, izvozne, tranzitne in transportne posle lastna

Carinsko-spedijska in transportna poslovalnica

pisarne car. posredništva
A. STEKAR
JESENICE
Telefon št. 3

SLOVENIA-TRANSPORT
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 36
Telefon 2718

TISKARNA
MERKUR

- LJUBLJANA -
GREGORČIČEVA 23

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, štatute, tabele i. t. d.

LASTNA
KNJIGOVEZNICA

IVAN MEDIC

INDUSTRIJA PERILA
NOVO MESTO

Ob prevzemu tvrdke Povh & Medic se zahvaljujem vsem cenj. odjemalcem za naklonjenost, ter upam, da mi boste isto izkazali tudi nadalje. Potrudil se bodem, da Vas v bodoče postrežem na Vaše popolno zadovoljstvo, ter Vam želim

SREČNO IN VESELO
NOVO LETO 1930

KUVERTA

DRUŽBA Z O. Z.

Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot 1 Karlovska c. 2

Brzojavi: Krispercoloniale Ljubljana

Telefon šte. 2263

ANT. KRISPER COLONIALE

Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe - Velepražarna kave - Mlini za dišave

Točna postrežba

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 33

Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka - Mineralne vode ..

Ceniki na razpolago

Ustanovljeno leta 1840

- KNJIGOVEZNICA -
K. T. D.

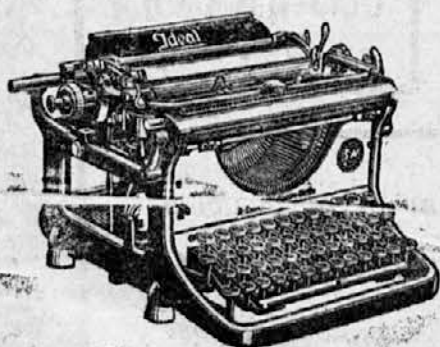
LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE
ŠTRACE
JOURNALE
ŠOLSKE
ZVEZKE-MAPE

ODJEMALNE
KNJIŽICE
RISALNE
BLOKE
I. T. D.

Ustanovljeno leta 1906

IDEAL

Ljubljana
Gradišče 10

Najpopolnejši stroji!
Vsak kupec najboljša referenca.

Tudi na obroke dobavi tvrdka

THE REX CO.

ERIKA

Zagreb
Sajmište 56

Telefon šte. 2268

